

SLOVENEK

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec " 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec " 2.—
 V upravi prejemam mesečno . . . 1-70
== Sobotna izdaja: ==
 za celo leto " 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

== Inzerati: ==
 Enostolpna petlivrstna (72 mm):
 za enkrat po 18 v
 za dvakrat " 15 "
 za trikrat " 13 "
 za večkrat primeren popust.
 Periodna oznamila, zahvale, smrtnele itd.:
 enostolpna petlivrstna po 20 vin.
== Poslano: ==
 enostolpna petlivrstna po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izvzemati ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; neirankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. ==

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Čuda in znamenja.

Ze mesece se gode čudne reči. In med temi ni najmanjše čudo, da si je poglavar sv. Cerkve v tem kratkem času svoje vlade zagotovil tako odlično politično stališče, kakršnega ni imel že dolgo noben njegovih prednikov. »Germania« piše (4. aprila 1915) o veljavi papeža Benedikta XV. med drugim tudi sledeče:

»Ako bi bila božja volja, da bi bil Pij X. še nadalje vladal sv. katoliško Cerkve, bi bil v svoji gorečnosti in pobožnosti pač veliko molil za mir; toda nič manj pobožni Benedikt XV. se ne zadovoljuje samo z molitvijo, marveč dela tudi za mir, in predvsem za olajšanje vojskovanja. Njegove miloproseče klice poslušajo z začudenjem in ganjenjem ne le katoliški, ne le krščanski svet ter jih raje sprejemlje nego govore in note, ki jih izdajajo vodilni državniki mogočnih vlasti. Papež je postal politična moč prve vrste.

Še enega moža poznamo, ki bi si bil lahko pridobil veljavo, ki bi se nanj ves svet s hvaležnostjo oziral, pa se je dal zaslepiti ter se je vdal materialističnim nagonom. Ta mož je Wilson. Žal, da moramo priznati: Predsednik največje ljudovlade je v najodločilnejši uri popolnoma obmolknil, ko bi bil lahko svoje važno mesto izbral na najlepši in najčastnejši način in na ko-

rist vesoljnemu človeštvu, pa je raje nastopil kot trgovinski posredovalec. On in njegovi ministri so v očeh človeštva padli v toliko, v kolikor se je dvignil Benedikt XV.

Papež ni le odredil, da se moli za mir po vsem svetu, marveč neprenehoma tudi deluje za toli zaželjeni mir in za spravo med razdraženimi duhovi. Ko je pred Božičem izšla iskrena prošnja, naj bi se sv. dan ne oskrunjal s prelivanjem krvi, marveč naj bi se uresničilo angelovo voščilo »Mir ljudem na zemlji.« je prešinilo mehko, otroško veselje srca naših vojščakov na bojišču. Prošnja pa ni uspela, ker se je upri poglavar neke druge cerkve — pravoslavne. Benedikt si je pa naklonil srca vseh, tudi onih, ki ne čutijo s katoliško Cerkvijo.

Nadaljnji korak sv. očeta je bil namejtem v prid vojnim ujetnikom, ki so zelo bolni in nesposobni za boj. Ta poizkus ni bil brez ugodnih posledic. Kar ne premorejo državniki, to se je posrečilo velikemu možu v beli obleki.

Še intenzivneje je delo Benediktovo za mir. Miru svetu on sam sicer ne more dati, toda zanj se neprestano poteguje, zraven pa skuša lajšati bolesti hudoprižadetih. Občudovanja je tudi vredna njegova ljubezen, ki ne pozna pristranosti, in prav v tem je velik del njegove moči, da hoče biti kot poglavar svetovne Cerkve — nad vsemi strankami. In ko bo enkrat napočil glas, ki bo vabil narode k sklepanju miru, bo v tem zboru mogel Benedikt XV. nastopati z blagodejnim sodelovanjem kot nepolitični papež, kot najvišji duhovnik svoje Cerkve.«

Črna vojska nekdanj in sedaj.

Se v nobeni vojni ni igrala črna vojska tako velike, da, naravnost odločilne vloge, kakor ji je odmerjena v sedanji evropski svetovni vojni. Pretežni del čet evropskih milijonskih armad, ki se vojujejo in stoje na fronti, sestoji iz črne vojske oziroma je izšel iz vrst črnovojnikov. Le majhen odstotek brambnih sil, ki danes stoje na bojišču, pripada k onim kategorijam poklicanih branilcev domovine, ki jih obsegajo redne čete in njihove rezerve. Vse drugo pripada dosluženi in nedosluženi črni vojski, ki se je sestavila v svrhu potrebnih dopolnitev v armadi nastalih vrzeli iz »prebranih« črnovojniških obvezancev, ki so bili spoznani za sposobne. S tem so postale sedanje armade, ki stoje v medsebojni borbi, prave ljudske armade v polnem pomenu besede. Dosluženo, v dolgoletni šoli izvežbano moštvo je v sedanji vojni spričlo potrebe, da se postavijo na bojišče velike množice domovinobrncev, po številu daleč zaostalo za hitro izvežbano narodno vojsko celokupnega prebivalstva; častnika po poklicu je na bojnem polju v pretežnem številu nadomestil rezervni in črnovojniški častnik.

Kakor že uvodoma omenjeno, si je črna vojska to nesluteno važnost pridobila še-le v sedanji svetovni vojni. V prejšnjih vojnah se črna vojska (v kolikor je bila tedaj v vojujočih se državah sploh že upeljana vojaško ustrojena črna vojska in je tvorila del brambne sile) ali sploh ni upoklicala ali pa le deloma, in je v zadnjem slučaju imela opravljati le etapno službo, nikakor pa ne službe na fronti. Večina črnovojnih pravilnikov vsebuje tudi izrečno določbo, da se tudi dosluženi črnovojnik ne sme uporabiti za službo na fronti izven dežele, črnovojniški obvezanec, ki ni bil vojak, pa da sploh ne pride v poštev za orožno službo na fronti. Te določbe so se morale koj spočetka sedanje vojne izpremeniti, ker se je le prekmalo pokazala potreba, da se črna vojska uporabi kot frontna četa. Tako vidimo, da se je doslužena črna vojska ne le pri nas, marveč tudi v drugih vojujočih se državah takoj v prvih vojnih tednih uporabila za frontno službo, in to ne samo v mejah domače države, marveč tudi izven nje. In črna vojska je s svojo sposobnostjo in vrlostjo prekosila vsa pričakovanja in vse nade, ki so se stavile vanjo.

Avstrija se lahko ponaša, da ima najstarejši črnovojni pravilnik, ki sega nazaj do l. 1511. Tudi na Ogrskem so že zgodaj imeli uvedeno splošno črnovojniško dolžnost. Razen tega so posamezna večja mesta ustanovila meščanske brambe, kakor je n. pr. ona Karola IV. v Pragi in dunajska iz l. 1529. Medtem pa, ko so ti prvi začetki najstarejših črnovojnih pravilnikov tekoma časa prešli v pozabnost, so se pa v tirolski deželi potom večkratne obnovitve obdržali. Črnovojni pravilnik, ki je bistveno podoben modernim črnovojnim pravilnikom evropskih armad, je kot prva dobila Prusija s kabinetnim ukazom v l. 1813. Na podlagi tega ukaza so se imeli v slučaju potrebe vsi za

LISTEK.

Ruski značaj.

V najnovejši številki »Časa«, glasila naše »Leonove družbe«, je objavljen zelo zanimiv in aktualen članek o ruskem problemu. Iz tega članka povzamemo nekoliko odlomkov o ruskem značaju, ki tudi na bojnem polju kaže toliko zanimivega in zagonetnega.

Na dnu ruskega značaja se še vedno skriva dobrodušna mehkost, gibčna sanjavnost, demokratična ljudomilost in anarhistična svobodoljubnost staroruske slovanske narave. Tej naravi so se pridružile mnoge nove navidez nesoglasne poteze. Bizantinsko krščanstvo, tatarski jarem, moskovski absolutizem, Petrova reforma, vsi ti vplivi so Rusom vsiljevali tuje primesi brez organskih prehodov in brez psihologične zveze. Rus do najnovejše dobe še ni imel priložnosti, da bi vse to prebavil in uredil. Zgodovinski in kulturnim nasprotjem se pridružujejo presenetljiva nasprotja v naravi in gospodarstvu.

Rus se je moral vedno boriti z neprijazno naravo brez upa, da si jo popolnoma ukloni. V tem boju se je utrjevala ruska krotka vdanost, stoično neobčutna potrpežljivost, fatalistična resignacija, lena vztrajnost, negativna

energija, zavest slabosti in onemoglosti. Tiranstvu narave se je pridruževalo tiranstvo absolutne države. Rus zna trpeti in umirati, a zna se tudi žrtvovati. Rusko ljudstvo je miroljubno in malo bojevito, a vendar daje vztrajne vojske.

Severna narava na kontinentalni planjavi ne pozna milih prehodov, ampak ljubi presenetljive skoke iz ene skrajnosti v drugo. Pol leta vlada najostrejša zima. Nobeno gorovje ne zadržuje zimskih vetrov, noben morski tok ne omiljuje neusmiljene zime. Pomladi skoraj ni. S hrupnim bobnenjem poka led, razlijejo se povodnji, solnce pripeka in naenkrat zavladava vroče poletje z dolgimi dnevi in »belimi« nočmi. Kratka jesen naglo preide v kruto zimo z brezkončno dolgimi nočmi. Na jugu so sicer krajše zimske noči, sploh krajša zima in daljše poletje. A ker ni gorskih ovir in toplih morskikh tokov, zato ostra zima sega do bregov Črnega morja ter se menjava z vročim poletjem brez pomladi in jeseni.

V boju z naravo se je Rus navadil prenašati največja nasprotja. Rus brez težave prenaša skrajni mraz in skrajno vročino; nepričakovane premembe, velike katastrofe in nesreče ga ne spravijo iz ravnotežja. V ruskem značaju je mešanica moči in slabosti, ognjevitosti in apatije, trdovratne konservativnosti in lahkotne gibčnosti, sanjavnosti in delavnosti, trdnosti in dobrodušnosti, brezčutnosti in dobrote. Narava je Rusa

vzgjajala kot neprijazna mačeha. Rus ve, kaj je trpljenje in bolečina, zato se odlikuje po sočutju, usmiljenosti, dobrotelnosti in po idealni požrtvovalnosti.

Brezkončna enoličnost ruskih planjav nagiblje k otožnosti, dolge noči budijo melanholijo; brezmejna narava budi zavest osamljenosti. A prav zato je Rus zelo družaben, ljubi zadrženost in razodeva organizatorsko spretnost; teži po zabavi in razvedrilu, ljubi dovtip in smeh. Toda v ruskem smehu večkrat zavzveni neka otožnost. Neizmerna planjava goji sanjavnost in mističizem, budi nevzdržno hrepenenje in drzno mišljenje, ki se ne boji skrajnih posledic in absurdnosti. Ostro podnebje in kolonizatorski duh pa nagiblje k praktičnosti.

Neizmerna planjava budijo čuvstvo onemoglosti. Z druge strani pa ista posebnost ruskih planjav budi neko hrepenenje po daljavi, željo po potovanju in preseljevanju. V Rusu se stara nomadska kri še ni popolnoma umirila; rad se seli, rad potuje in roma. Ruska nomadska nestalnost se javlja tudi v kraljestvu misli. Rusija je »lesena Evropa« (izraz zgodovinarja Solovjeva, očeta znanega filozofa). Za stavbe ne nudi kamna, ampak le les. Preprosta lesena kočja lahko zgori, se hitro razdere in zlahka zopet zgradi. Zato ne daje stalne podlage in ne naveže srca na domače ognjišče. Rus ni navezan na svojo kočjo, pač pa ljubi svojo

širšo domovino. Ta posebnost ga usposablja za osvojevalno kolonizacijo in daje dobre vojske za ekspanzivno politiko.

Ko govorimo o ruskem značaju, ne smemo prezreti ruske religioznosti. Rusi so morebiti najvernejši narod v Evropi. Ali je ruska vernost utemeljena v slovanskem, oziroma ruskem narodnem značaju? Leroy-Beaulieu sodi, da je ruska vernost plod ruskih naravnih, zgodovinskih in socialnih razmer. »V Rusiji izvira religioznost iz tal in rosi z neba.« Zanimivo je, da je ravno severna Rusija domovina živejših religioznosti in verskih sekt. Isti razlogi, ki so pospeševali rusko vdanost, potrpežljivost, pokorščino, požrtvovalnost, zavest slabosti in onemoglosti, so pospeševali tudi religioznost.

Ruska zgodovina in žalostne ruske socialne razmere so do zadnjih let pospeševale pasivno in negativno stran ruskega značaja. Zato je Rusija Evropo tolikokrat presenetila po svoji slabosti; zato v ruski literaturi odseva tako bolesta razdvojenost. V zadnjem desetletju je ruski narod dobil priložnost, da je razvil aktivne zmožnosti in spretnosti svoje »široke nature« (ruski izraz). Zato se je Rusija zares nepričakovano okrepila. Mogoče je, da se bo tudi ruski značaj okrepil in konsolidiral ter nasprotja spravil v lepše soglasje.

brambo sposobni moški od 15. do 60. leta starosti vpoklicati in odzvati k brambi dežele. Ta črna vojska je imela že tudi vojaški ustroj, ker je bilo vsakih 80 do 100 mož podrejenih vodstvu stotnika, vsakih 40 do 50 jezdecev pa vodstvu ritmojstra. Uniforme niso imele, le častniki so imeli na rokavih črno-bele znake. Uporabljala se je ta črna vojska l. 1813. le v nekaterih delih Šlezije. Se-le l. 1814. se je črna vojska priključila državnim obrambnim silam kot njen stalni del in določila obveznost na starost od 17. do 50. leta. Zadnji korak k ustanovitvi črne vojske v smislu, kakor je bila v veljavi do izbruha sedanje svetovne vojne v večini evropskih držav, se je storil l. 1875., ko se je vojaško organizirala. Obenem se je postavila pod varstvo mednarodnega prava.

V Avstro-Ogrski je črna vojska obsegala doslej vse brambe sposobne moške od 19. do 42. leta, na Nemškem (od l. 1888.) pa od 17. do 45. leta. Temeljem dopolnilnega zakona, ki je bil sprejet te dni v ogrskem parlamentu, spadajo odslej v avstro-ogrski monarhiji pod črnovojno obveznost vsi moški od 18. do 50. leta, v kolikor ne pripadajo armadi in rezervi ozir. nadomestni rezervi. Na Francoskem, kjer je veljala doslej črnovojna dolžnost do 50. leta, se sedaj pripravljajo, da to dolžnost raztegnejo do 60. leta starosti, kakor je že v veljavi v Srbiji. Vsa ta prizadevanja za razširjenje črnovojne dolžnosti dokazujejo, kako važno mesto zavzemajo črnovojniške čete v sedanji svetovni vojni, ko si stote nasproti milijonske armade.

Vesela Velika noč v Karpatih.

Narednik pri divizijskem trenaškem poveljstvu, g. Franc Šturm, piše svoji soprogi dne 15. aprila 1915:

Draga! Obljubil sem Ti, da Ti bom poročal, kako sem praznoval velikonočne praznike. Torej čuj!

Zadni marš nas je bil dovedel v malo, zapuščenno vasico tam v Karpatih. Nekaj porušenih hiš, lesena cerkva, ki so ji bili topovi še precej prizanesli, tu in tam kako staro ženšče, v ozadju majhen, zapuščen gradiček z razbitimi vrati, brez oken, velik park, sedaj seveda opustošen — to je v kratkih obrisih kraj, kjer smo dobili povelje, da se ustavimo in utaborimo. Brez najmanjšega obotavljanja smo zavozili v grajski park — preko najlepših nasadov in gredic seveda. Sedaj pa brž iskat stanovanja. Kajpada smo jo mahnilo naravnost v gradiček. Srce me je zabolelo, ko sem stopil v prve sobe. Drago pohištvo je ležalo razbito naokoli, po kotih nekaj slame — ležišča zadnjih stanovalcev Rusov; pred pečjo noge dragih miz, stolov, okviri ogledal in slik, razcepljeno v drva. To kurivo so si bili pripravili Rusi, a še predno so mogli začeti uživati udobnosti tega še nedavno tako razkošno urejenega gradiča, smo jih prepodili s svojim hitrim napadom. Sedaj pa na delo!

Hitro smo si postavili veliko mizo, nadomestivši manjkajoče dele z deskami. Tla smo lepo pometli, za ležišča pa natresli sveže slame; okna smo pustili prazna, kakor so bila, saj je sijalo toplo sonce. Na kup knjig sem položil blazino močnega fotelja in si tako preskrbel imeniten sedež.

V drugem, bolj ohranjenem delu gradiča so se utaborili naši častniki. Tu je bila oprava še dokaj ohranjena in je vse kazalo, da so morali tu stanovati ruski častniki. Treba je bilo napeljati še telefonsko žico, da smo bili zvezani s poveljstvom. Ko smo tudi to dokončali, smo posedli v krogu, da si odpočijemo od dolgega marša in utrudljivega dela.

Nepričakovani gostje.

Bil je veliki petek. Pogovor nas je takoj zanesel domov in kramljali smo vsivprek, kako smo se ta dan imeli doma itd. Tedaj pa v sobi poleg nas nenadoma začujemo čisto tuje, neznan glasove. Ker smo bili preje preiskali cel gradič, ne da bi bili našli kaj sumljivega, nas je to zelo presenetilo. Po vseh štirih se plazimo k vratom in poslušamo. Govorilo se je poljsko. Dovolj. Vzamemo nabite samokrese pa v sobo. Vladala je popolna tema. Preženemo jo z električno žepno svetilko. »Stoj, kdo tu!« Tam v kotičku zapazimo tri upadle obraze in iz treh ust obenem se oglasi v slabi nemščini: »Prijatelji smo, Avstrijci!« Stopimo bliže. Bili so trije duhovniki. Zahtevamo, da se izkažejo z listinami. Papirji so popolnoma odgovarjali danim ustnim pojasnilom. Prijazno smo jih prosili, naj nam slede k poveljniku, ker moramo vse begunce, ki jih najdemo v bližini bojne črte, predstaviti poveljstvu. Brez ugovora so sledili. Ko so na komandi pregledali listine in jih našli v popolnem redu, je poveljnik dovolil, da se smejo duhovniki do nadaljnjih odredb nastaniti v gradiček. Bili so nam zelo hvaležni in čez kake pol ure so že prišli v našo sredo in veselo kramljali z nami. Peli nismo nič, saj je bil veliki petek.

Služba božja za praznike zagotovljena.

Naši trije gostje so bili rimskokatoliški župniki daleč iz Galicije, eden celo iz bližine Przemysla. Zbežali so bili pred Rusi in iskali zavetišča zdaj tu zdaj tam. Pretrpeli so že mnogo pomanjkanja, kajti v teh krajih se tudi za denar ne dobi ničesar, saj je vse požgano in opustošeno. Bog ve, kje so sedaj prebivalci teh ubogih vasic!

Naslednji dan smo prosili duhovnike, da bi nam brali sveto mašo, kar so seveda z največjim veseljem storili. Na veliko soboto smo odkorakali v malo cerkvo k službi božji. Opravil jo je stari župnik. Na veliko nedeljo nam je bral sv. mašo drugi župnik in na veliki ponedeljek tretji. V tem oziru smo imeli torej srečo, kar nas je vse zelo veselilo.

Velikonočna pojedina.

Razumljivo je, da smo si poleg duhovnih dobrot za Veliko noč zaželeli tudi telesnih. Toda kje kaj dobiti? Vzamemo v roke zemljevide: Kakih 30 km za nami leži večje mesto. Tam so prve velike bolnišnice za težko ranjene, katerih stanje ne dovoljuje, da bi jih daleč vozili. Tu bi se morda kaj dobilo. Vsak je dal nekaj kron in kmalu smo imeli precejšnjo svoto skupaj. Deputacija treh narednikov nas je stopila k poveljstvu, kjer smo prosili, da bi smela dva jezdeca narednika z vozom v mesto nakupit živil. Poveljnik nam je takoj dovolil rekoč, da je že sam na to mislil, ker tudi častniki žele raznih stvari. Dal je na razpolago večjo svoto, da se kupi, kar se sploh more dobiti.

Na vse zgodaj zjutraj je voz odšel v mesto. Kakšno veselje je bilo, ko se je velikonočno nedeljo zjutraj vrnil dobro naložen in je narednik žarečega obraza naznanil, da je nakupil vse polno dobrih stvari! Vsi smo leteli k vozu, da vidimo te dobrine. Prišli so tudi častniki, tako da je nastala prava gneča krog voza. Komaj je mogel najstarejši napraviti prostor, da razdeli blago: častnikom njihovo, nam naše. Naše stvari smo takoj nesli v kuhinjo, kjer je že prasketal ogenj v velikem štedilniku. Sedaj pa poslušaj, kaj nam je prinesel: Lepo prekajeno gnjat, ravno zadosti za kakih 12 oseb; celo telečje stegno, steklenico olja, dva litra kisa, dva lončka graha, 20 kosov raznih tort, dve steklenici vkuhanega sadja, dva sodčka piva in kozarec kislih kumaric. To je bilo veselje! Najraje bi ga bili vsi po vrsti poljubili. Isto je prinesel častnikom, le da je zanje kupil še pol prešiča.

Kuharji so šli hitro na delo; nekateri so morali pripraviti mizo in stole, drugi smo šli pa regrat nabirat. Toplo pomladno solnce je bilo to skromno, a koristno rastlino že v obili meri privabilo iz zemlje, tako da smo ga kmalu imeli polno košaro. Nad nami so igrali ruski aeroplani, toda mi se nismo zmenili zanje in oni ne za nas, kajti za hribom so se bili, da je bilo groza. Smrt je na velikonočno nedeljo tu strašno kosila.

Krog 2. ure je bilo kosilo gotovo. K obedu smo povabili tudi naše tri goste, župnike begunce, in banket se je začel. Posodo so tvorili razni lonci, naše menajne skodele in drugi predmeti, ki smo jih v naglici dobili po hišah in ki so se seveda slabo vjemali z našo bogato obloženo mizo. A dišalo nam je vseeno. Posebno veseli so bili župniki; reveži po lastnem zatrdilu že mesece niso bili nič poštenega zžili.

Trije smo šli k častnikom, želet jim veselo praznike, kar je posebno razveselilo poveljnika. Daroval je vsakemu naredniku skatljivo cigareto »Kiryaly«, moštvo pa vsakemu skatljivo »Šport«. Vrh tega smo dobili celo polovico prešiča, ki so si ga bili častniki kupili za večerjo, potem mi 20 litrov vina, moštvo pa vsak 1 liter ter kos sira. Prešičevo polovico smo si takoj razdelili: en del moštvo, drugi del nam. Mi smo svoj del namenili za drugi dan, da bi imeli tudi na veliki ponedeljek pečenko.

Da pri naši pojedini ni manjkalo petja, se razume samo po sebi. Dasi je vladalo nedaleč pred nami gorje in smrt, so nas dolgi vojni meseci tako utrdili nasproti vojnim grozotam, da si ne damo vzeti ne motiti prav nobene ure, ki nam je dovoljena za počitek in odih.

Velikonočni prazniki so nam torej »prijetno« potekli, kakor že preje božični; sedaj čakamo binkoštnih, ki jih bomo se tudi prebili daleč od doma. A Božič, če Bog da, bomo pa zopet praznovali doma! — Pozdrav vsem znancem in prijateljem in Bog s Teboj! Tvoj Rado.

Slike z južnega bojišča.

(Rač. podč. C. Prestor.)

Prve žrtve na bosensko-srbski meji.

Divizija, pri katere poveljstvu sem bil in sem še dodeljen, je prodirala v tužno Srbijo ne daleč od bosenskega mesteca Bjeljina. Več dni so se vršili neprenehoma večji in mali spopadi s sovražnikom, o katerem se ni moglo dognati, v kaki množini da se tu nahaja. Kot smo pozneje vi-

deli, so bile tu močne vstaške čete, ojačene z dobro srbsko artiljerijo.

Že so na obeh straneh padale prve žrtve. Mraz je pretresal vsakega, kdor je videl prve težko ranjene vojake. Dne 9. avgusta je padel tu zadet od sovražne vstaške krogle prvi častnik, stotnik Pokorny od pešpolka št. 73. In 12. avgusta so bili Srbi prvič poginani z lastne zemlje; ob štiri popoldne smo prekoračili nesrečno reko Drino ter jo udarili za Srbi, ki so zbežali pred nami ko blazni. Tudi na srbski strani je ležal za vsakim deblom Srb z razbito črepinjo, s prestreljenimi prsi.

Srbski kmetje.

Kmetom Srbom ni bilo zadosti, da so se lahko tisti, ki so ostal iv svojih domovih, svobodno gibali, temveč so se nad nami maščevali na najsmotnejše načine. Bil je slučaj, da je šel avstrijski polk skozi osvojen vas. Zaostali Srbi in Srbkinje so z belimi robci in belimi zastavicami mahali v znak, da so od tega trenutka nam podložni in vdani. A predno je odšel zadnji mož tega ali drugega polka skozi vas, že je prifrčala krogla iz vstaške puške. Zunanaj vasi v gozdičih so čepeli vstasi s puškami na drevju kot divje mačke ter streljali na mimoidroče avstrijske vojake. Takob je napadlo iz neke zasede par vstašev tudi moj tren. Kar pribrenče krogle iz popolnoma neznanne strani. Hitro pograbimo za orožje. Pohiteli smo preko polja do gozdička. In čudno: tu je bilo zopet par srbskih kmetov oboroženih na drevju in od tu so streljali na cesto na mimoidroče tren. Vsak izmed teh je moral seveda plačati svojo predrznost s smrtjo. Ne jok ne prošnja ni mogla več pomagati, dobil je ali kroglo v glavo ali pa vrv za vrat. Tako smo imeli večkrat priliko videti, kako je viselo par srbskih kmetov skupaj obešenih na drevesu.

Srbsko artiljerijsko strelišče.

Srbska vojska je bežala pred nami brez sapa. Živa duša je ni mogla dohajati. Dobro pa so si utrdili postojanke na lastnem artiljerijskem strelišču. Tu so nas počakali. Strašni boji so se bili tu. Strašne so bile tudi izgube na obeh straneh. Cele gore mrtvih so bile dokaz strašnih bitk. Kanonade na obeh straneh so trajale dan za dnevom, ne da bi padla odločitev. Vkljub temu, da je bila tu Srbom znana razdalja vsake pedi zemlje, se naši niso umaknili. Še zanimivejše je bilo tu sledeče: Pošla je hrana, a na pravočasno dovažanje ni bilo mogoče misliti. Češpelj in sliv je bilo povsod toliko, da se je drevje lomilo in poleg tega so letali brez gospodarja okrog prešički, goske in kokoši. Kaj storiti? Hajdi po njih. Srbi so nam pošiljali šrapnele in granate, da smo včasih že mislili: Z Bogom, svet!, a mi smo se maštali s svinjsko in gosjo pečenko kot še nikdar v življenju. Prvič pri opravi lu kot kuharji, a pečenka je bila izvrstna. Žalibog smo se morali radi prehudega artiljerijskega ognja kmalu umakniti ter pustiti še ostale prešičke in kuretino. Uverjen sem, da se bo na te pečenke marsikdo spomnil tudi še v poznejšem življenju.

Prava tuška kava.

Iz previdnosti smo se umaknili iz žalostne Srbije nazaj v Bosno. Akoravno neradi, vendar smo 19. avgusta zopet zagledali stolpčice turških možej. Prva pot je bila tu v turško kavarno. V življenju sem nešteto krat slišal hvaliti turško kavo, zato me je radovednost gnala notri. Dolga lesena lopa, dokaj čedno izdelana, je služila za kavarno. Priproste mize in stoli, v kotičku pa je pri odprtjem ognju kahal črn Arabec črna kava. Strezniki, bosensko oblečeni s širokimi hlačami ter turškimi čepicami, so švigali med občinstvom s črno kavo v čednih bakrenih lončkih. No, kar se črne kave tiče, moram reči, da je bila izvrstna in bi tudi ljubljansko občinstvo kmalu zahtevalo tako kavo v ljubljanskih kavarnah, kjer bi pa gotovo ne dobili lončka take fine kave za 20 vin., kot pri tem Arabcu. Le ena taka prava turška kavarna naj bi se preselila v Ljubljani, pa bi imela posla čez glavo.

Pod milim nebom.

Pod milim nebom smo večinoma vedno taborili. Kuhali, spali in sploh živeli smo pod milim nebom. Ako smo kdaj zadelali na kako raztrgano bajto, smo se morali kmalu izseliti in umakniti višjim. A tudi vreme ni igralo pri nas opsebn vloge. Ob lepih, jasnih nočeh smo spali na prostem na goli zemlji, ob deževju pa v malih šotorih, na vozeh in pod vozmi. Sključeni kot jež smo ležali in premočeni kot gobe smo zjutraj vstali, a nikdo ni kazal žalostnega, nezadovoljnega obraza, ampak ravno nasprotno. In to je šlo dan za dnevom. Nad nami pa so brenčali srbski šrapneli, ki so sem ter tja padali v našo sredo. No, vsaka srbska krogla sicer ni zadela, vendar so nam uničili več konj ter tudi nas opraskali, a ne nevarno. Tako so Srbi naš tabor večkrat izsledili in začeli streljati na nas; umaknili smo se za par ped na levo ali desno in že so padale na mesto, odkoder smo se umaknili, težke srbske granate. Iz tega se lahko sklepa, da

srbska artiljerija ni ravno tako slaba ter da ima skoraj vedno dobre opazovalce. Akoravno je v teh dnevih naše življenje viselo vedno na nitki, vendar nas humor ni zapustil ter smo zbijali šale, ako so srbske krogle le predalec padale od nas. A prišli so še hujši časi; na večer niti cigarete nismo smeli prižgati, kajti ogenj ene same zveplenke je pokazal Srbom cilj in že smo imeli šrapnele v svoji sredi.

Med Savo in Drino.

Nikdar v življenju ne bom pozabil na dneve, katere sem preživel od 8. septembra pa do 1. novembra 1914. O Malem Šmarnu se je začelo ter trajalo celo večnost utrdili svoj breg Drine, v betonske utrdbe so postavili svoje kanone ter si ustvarili v Srbski Rači in Črnibari s pomočjo ruskih pionirjev cele trdnjave. Posebno dobro so imeli namerjene svoje kanone na reko Savo od izliva Drine do naše finančne stražnice. To je bila črta 1 kilometra. Stal sem 8. septembra na bregu Save ter opazoval boj iz neposredne bližine. Na obeh straneh so se hrabro borili, a Srbi so imeli boljši razgled na naše. Kar se pripilazijo po Savi naši monitorji. Otvorili so s svojimi brzostrelnimi topovi ogenj na srbsko stran, a ko so uvideli, da so naši Srbom preveč vidni, so se zopet umaknili za par sto metrov po Savi nazaj. Komaj se je to zgodilo, že so udarjale srbske granate direktno na mesto, kjer so pred par trenutki stali naši monitorji. A hvala Bogu, Srbi so poslali več sto granat zastoj na dno mrzle Save.

Pionirji so pričeli na pontonih prepepljavati infanterijo proti Srbom. Vnel se je boj na življenje in smrt. Strašno so padale srbske granate v naše pontone, izgube so bile na obeh straneh grozne. Na noben način ni bilo mogoče poginati Srbov iz tega kotička pri izlivu Drine v Savo. Srbi so vedno in vedno bolj zbirali svojo armado ravno na tem kraju, prodreti so nameravali na vsak način preko Drine v Bosno. Ker je tu sama ravnina, ni bilo mogoče drugače operirati proti Srbom, kot pod zemljo. Po 2 m globokih jarkih, ki so vodili sik-sak do strelskih jarkov, so se naši korakoma bližali Srbom. Že ni bil sovražnik več daleč, skoraj skupaj smo bili, le voda nas je ločila. Tudi za korak ni šlo več naprej. Dan za dnevom se je streljalo, a vse brez uspeha. Po dnevi je bilo streljanje bolj mirno, a ko se je napravil mrak, je postalo živahnejše; kanoni so pričeli peti svojo večerno pesem, rakete so razsvetljevale naše kakor sovražne strelske jarke, luči reflektorjev so švigale sem in tja in sploh je bilo kakor v peklju. A na jutro je bilo vsak dan zopet vse tiho, mirno. Po dnevi so hodili naši kakor tudi Srbi po vodi v Drino, ne da bi streljali drug na drugega. In v strelskih jarkih? Naši so Srbom kazali na vilicah cele hlebe kruha, meso, pečenko itd., a Srbi so tudi svoje velike močnate cmoke natikali na palice ter mahali z njimi iz strelskih jarkov v znamenje, da se jim tudi ne godi najslabše. Srbi so imeli celo godbo v strelskih jarkih ter igrali češke narodne pesmi in avstrijsko himno, samo da smo postajali pozorni. Da, celo ženske so imeli v strelskih jarkih, ki so pomagale pri delu ter donašale hrano tudi v najhujšem ognju. Večkrat se je zgodilo, da je od naše strani prifrčala na srbsko stran krogla, ki je pa zgorela svoj cilj. V takem slučaju si kmalu videl, kako iz strelskega jarka naznanjajo z velikim močnatim cmokom, nataknenim na dolgo palico, »Fehler«, kakor je to navada v mirnem času na vojaških streliščih. Take šale so si Srbi večkrat dovoljevali. Srbska armada je postajala tu dan za dnevom močnejša in že smo imeli misliti na bolj resne trenutke. Srbi so se pripravljali, da naskočijo 28. oktobra na celi črti ter proderejo v Bosno. V strelskih jarkih se je našel listek, ki je moral prileteti iz srbskih rok, iz katerega je bilo posneti, kaj nameravajo Srbi. A naši, dobro pripravljani, so začeli 27. oktobra zjutraj zgodaj poštno podajati Srbe. Na vse zgodaj so začeli naši lahki in težki topovi bruhati svoj pogubonosni ogenj. Ko je topovski ogenj malo prenehal, je pehota brzo naskočila srbske strelske jarke. (Dalje.)

Nevaren doživljaj.

Vincenc Polak, stražmojster 5. dragonskega polka, piše svojemu bratu 15. aprila med drugim:

Bili smo v okopih pri vasi N. na Rusko Poljskem. Konje smo imeli v krog 2 km oddaljeni vasi za nami. Moji tovariši: računski podčastnik, podkovni mojster in en stražmojster, ki so bili nastanjeni v vasi, so me nekega dne povabili, naj pridem k njim na večerjo. Tega si seveda nisem dal dvakrat reči. Ko se je toliko stemnilo, da sem lahko zapustil okope, sem se napotil v vas. Prijateljji so me ljubeznivo sprejeli in me pogostili, kolikor jim je bilo mogoče. Med pogovorom zaslisišmo živahno streljanje v okopih. Ker ne bi rad zamudil prilike, da pozdravim Ruse ob strojni puški, sem se ta-

koj odpravil nazaj v okope. Medtem se je bilo popolnoma stemnilo in začelo deževati. Ne meneč se za to, jo mahnem kar čez polje, da bi bilo bliže. Pot so mi kazale sovražne rakete in žarometi, a samo toliko, da sem izgubil pravo smer. Ko tavam tako približno eno uro, spoznam, da sem popolnoma zašel. K sreči zapazim v daljavi razsvetljeno okno ter jo takoj udarim v tisto smer. Nasproti mi pride častnik, kateremu potožim svojo nezgodo. Pokaže mi pot do okopov ter pripomi, da sem oddaljen od svoje postojanke samo — 6 do 7 km! To me seveda ni posebno razvedrilo. A tolažim se: Sedaj, ko sem v okopih, se ne zgubim več. Toda poslušaj: Od glavnega okopa gre na vsakih 100 korakov eden ali več jarkov v stran. Mahnem jo po enem takim stranskem jarku, češ: tu bo najbliže. Naenkrat se pa znajdem na koncu jarka, na prostem polju. Naredim še par korakov in stal sem ob vodi. To pa vendar ne bo Nida, si mislim. Da se bolje prepričam, posvetim z električno svetilko, kar je seveda bilo neprevidno. Le za trenotek se je zasvetila luč in že so mi krog ušes jelo žvižgati krogle ruskih prednjih straž. Sedaj sem pa dobro vedel, kje sem: Bil sem res ob Nidi! Vržem se na tla in počakam, da se ruske in naše prednje straže pomirijo. Nato sem se splazil nazaj v okope. Ob dveh zjutraj sem prišel premočen in blaten do svojega mesta, kjer me je moja družina v skrbeh čakala. To večerjo, ki bi me bila kmalu drago stala in bi bila skoro moja zadnja, si bom dobro zapomnil.

Na fronti.

Brat gospoda kaplana E. Šimnica pri sv. Petru v Ljubljani g. Konrad Šimnic, pravorščak pri 17. pešp., piše z bojišča dne 18. aprila med drugim:

Ne bo brez posledic.

Kdor je toliko časa v vojni kakor jaz, — mislim seveda na tiste, ki so v fronti in ne za njo — bo gotovo odnesel kake posledice in vplive iz nje. Jaz sem na primer postal silno pozabljiv in mnogokrat zelo raztresen. Ako mi kdo pove ime kakega kraja, ga navadno v petih minutah pozabim. Celo imena častnikov, ki so padli ali so bili ujeti, se ne morem vseh spomniti.

Najhujši so bili prvi dnevi pri Gogori, potem na gori Turkičace, kjer smo dva dni ležali v jarkih in je ruska artiljerija neprestano obstreljevala naša kritja, ter končno pri Grodeku. Napetost živcev v topniškem ognju, ako je namenjen naravnost tvojim kritjem, je nepopisna. Naenkrat prifrči granata par korakov pred kritje, nato udari blizu za kritjem; na levi je že vse ranjeno, na desni vidiš ležati mrtev in ranjene. Vsak hip pričakuješ, da treščijo tudi v tvoj okop, in če to traja cel dan kakor v prvih bitkah, si zvečer popolnoma zdelan in napol neumen; žejja, ki te muči v takih napetih urah, je naravnost strašna.

Policijski boj.

Po mnogih velikih bojih, ki jih o priliki podrobneje opišem, smo se zakopali na nekem predkarpatskem gričevju in vodimo od 1. marca naprej takimenovani policijski boj. To se pravi: obe stranki sta se zakopali druga nasproti drugi, utrdili postojanke kolikor najbolj mogoče in jih napravili nepristopne. Sedaj čakamo na ruski napad. Naše postojanke so kakor trdnjave. Ko so se Rusi približali našim gričem, se par dni niso pokazali iz gozda, marveč so le previdno opazovali. Ponoči pa so se pomikali bliže in bliže. Vsako noč je nastal kak nov jarek pred nami. Tako so brez boja prodrli do potoka, ki teče med obema strankama, in se nam približali na 600 do 2000 korakov. Tega seveda nismo mogli prepričati, ker ponoči se nič ne vidi in se jarki lahko nemoteno kopljejo.

Sedaj se gledamo ko pes in mačka že poldrugi mesec. Rusi so med tem časom že večkrat poizkusili prodreti našo črto na obeh krilih, a so bili vedno odbiti. Mi kakor Rusi smo postavili svoje topove na skritih krajih, odkoder se vsak dan oglašajo; posebno naša artiljerija prav pridno strelja na razne objekte in točke, kjer se domneva, da je kak večji oddelek Rusov. Večinoma pa gre pri tem streljanju le za vznemirjanje sovražnika; le tu pa tam se pripeti, da se kaj zadene in da je kdo mrtev ali ranjen — bodisi pri nas, bodisi pri sovražniku. Rusi sploh malo streljajo; nekaj menda zato, ker štedijo z municijo, nekaj pa zato, da bi ne izdali svojih postojank. Pri napadih je pa delavnost artiljerije naravnost veličanska.

Nasproti naši desni diviziji so Rusi postavili dva balona na vrveh, s pomočjo katerih izvršujejo poizvedova-

nja. Vselej, kadar je lep solnčen dan, se dvigneta balona v zrak in z njima opazovalci, ki so nameščeni v gondolah. Ponoči nas pa Rusi obsvetljujejo z žarometi, da ne pozabimo nanje.

Tudi pehota, naša kakor ruska, odda tu pa tam kak strel, če se posamezen mož pokaže izza kritja. Kak hudomušen »Janez« ustreli na Rusa, ki je bil šel morda po vodo ali po nujnih »dolžnostih«; strelja seveda iz gole nagajivosti, ker na 1600 korakov ni lahko zadeti. Rus se vrže na tla in potrpežljivo čaka, da se duhovi pomirijo, potem pa v brzem teku nadaljuje svojo pot v kritje, kjer si oddahne. Rusi se seveda za vsak naš strel revanžirajo in tudi streljajo; toda strel gre prenilko ali previsoko, kar naš »Janez« naznani Rusom s tem, da zamahne s čepico sem in tje. Rusi zopet ustrelje in zopet zgreše, toliko časa, da se naveličajo. Seveda se pa taka šala lahko plača s smrtjo, kajti kaka krogla se slučajno le lahko zmoti in pogodi »Janeza« v glavo.

Izvemši grmenja topov, potekajo naši dnevi mirno in enolično. V devetih mesecih vojne se bom tako navadil tega novega rokodelstva, da se bom doma kar čudil, kako da je vse mirno — ali ne bodo pričeli streljati? Gotovo se bom v sanjah vedno pretepal in »Janeze« ošteval.

Pogreb 17letnega ljubljanskega prostovoljca.

Napačno bi pa bilo misliti, da je policijski boj brez vsake nevarnosti. Prav lahko najde sovražna krogla tudi v strelskem jarku svoj cilj. To priča med drugim naslednji slučaj: V nekem nočnem streljanju je bil pri nas smrtno zadet 17letni prostovoljec Šuštarč iz Ljubljane; krogla ga je ubila v trenotku, ko je deval v puško nov magacin patronov. Mlademu vojaku smo skopali grob za kritji v smeri proti Kranjski. Pokopal ga je č. g. dr. Kulovic. Naša stotinja, kateri je pripadal Šuštarč in ki je bila ravno v rezervi, je tvorila špalir ob obeh straneh groba. Razen moštva in poveljnikov posameznih vodov so počastili spomin padlega s svojo navzočnostjo tudi gospodje: bataljonski poveljnik stotnik Žerjav, poveljnik naše stotnije stotnik Šmid, stotnik Lenart in pa bataljonski zdravnik. Ganljivo je bilo, ko so častniki in moštvo odkritih glav molili za gosp. dr. Kulovicem Očenaš za dušo padlega mladega kranjskega junaka. Č. gospod kurat je v svojem kratkem, ganljivem nagrobnem govoru med drugim omenil, da mladeničeve smrti ne smemo smatrati kot nekaj brezupno žalostnega, saj si je poleg bojne slave na tem svetu s svojo smrtjo za domovino pridobil mučniški venec in večno slavo onkraj groba. Vojaki so postavili na grob lep, s smrečjem okrašen križ z napisom: »Tukaj počiva infanterist Valentin Šuštarč, pešpolka št. 17., rojen leta 1897., iz Ljubljane na Kranjskem. Padel je dne 10. aprila 1915 za dom in cesarja. Bodi mu lahka bratska zemlja!«

Naši junaki.

Velika noč — dan smrti in groze.

Neki slovenski četovodja piše staršem o krvavih bojih na velikonočno soboto in nedeljo in strašnih ruskih izgubah. Med drugimi ranjenci so pripeljali tudi Rusa, ki je imel v hrbtu dve krogli iz samokresa. Pripovedoval je, da se je hotel ob naskoku na naše strelske jarke udati, nakar je ruski častnik streljal nanj iz revolverja.

Veliko soboto zvečer ob 10. uri — piše četovodja dalje — sva imela s prijateljem Ferkom povelje, vozovom z ruskimi ranjenci kazati pot na naše obvezovališče. Grozen je bil prizor, ki se mi je nudil ob luninem svitu. Srepa so zrlje izmučene oči proti nebu in prosile večnega Boga rešitve. Na zadnjem vozu je ležal težko ranjen Tirolec, cesarski strelec. Revežu se je bledlo in govoril je vedno o svoji Tirolski. Nena doma se je stresel po celem telesu — in ni ga bilo več. Duša je odhitela v večno domovino.

Takih sovražnikov se nam ni bati.

Računski podčastnik pri 97. pešpolku g. Franc Lapajne iz Idrije piše dne 24. aprila:

Med ruskimi vojaki vlada nezadovoljnost; morda jih preslabo zalagajo s krompirjem in kruhom, morda jim niso po volji njihovi poveljniki ali pa jim vojna predolgo traja. Udajajo se radi, prav jim je, če jih naši »zaberejo«. Mnogi pravijo, da so se dali zato ujeti, ker so le do novega leta prisegli, drugi zopet pravijo, da jim dajo premalo jesti. Ni dolgo temu, ko so po jarkih nasproti našemu polku cel dan upili ter nosili belo zastavo. Nato so krožile vesti, da so ubili svojega polkovnika. — Nekoč se je hotel nekemu

našemu polku udati cel ruski bataljon: pometal so proč puške in se z belo zastavo napolili proti našim pozicijam. Naenkrat jih prično obstreljevati lastne rezerve, in ker je hotela večina nazaj, so jih začeli obstreljevati še naši. Ruski bataljon se je vrgel na tla; bil je v pasti. Šele ponoči so se posamezno splazili nazaj na rusko stran. Kako so jih ondi sprejeli, ni znano, toliko pa je gotovo, da se nam takih sovražnikov ni bati.

Generali se odkrivajo pred slovenskimi junaki.

Vincenc Polak, doma iz ormoške okolice, stražmojster pri oddelku strojnih pušk 5. dragonskega polka, piše svojemu bratu Ludoviku s severnega bojišča naslednje pismo, v katerem pravi med drugim:

Omenim tudi, da uživamo Slovenci na bojišču splošen sloves, da smo junaki od prvega do zadnjega. Nemški in mažarski generali se odkrivajo pred polki, kjer služijo Slovenci.

Dvakrat ujet, dvakrat ušel.

Franc Vošner, lovec, piše dne 15. marca svoji sestrični Mariji Vošner pri gospej M. Dobnik v Šmartnu pri Sl. Gradcu s severnega bojišča:

Zadnjega februarja zjutraj nam je šlo slabo; bil sem dvakrat ujet, pa sem dvakrat ušel in tudi vsi drugi, nazadnje sem pa še dva Rusa ujel. Sem si že mislil, da bom moral v Sibirijo ali pa na oni svet, a hvala Bogu še sem ostal zdrav. Slovenski fantje in možje smo krepke narave in se ne damo tako kmalu pohrustati ne od Rusov, ne od naših narodnih nasprotnikov!

Žida je ukanil.

Pionir Josip Volčanšek, doma iz Obreza pri Artičah, nam piše dne 7. aprila s severnega bojišča:

Nekega otožnega dne je dobil prvi vod četne pionirske stotnije povelje, da odide v neko globoko v Karpatih ležeče mestece gradit okope. Dali so nam trumo ljudi, kot se bere v evangeliju, ki so govorili vse jezike. Močno je deževalo, da je curljalo od obleke. Po dvadnevni hoji smo dospeli na lice mesta, in sicer lačni in žejni. Zvedavo so nas gledali prebivalci-židje. Ti ljudje tudi sedaj niso pozabili kupčije, to se pravi: Izžeti iz nas poslednji vinar. Tudi k meni pride tak žid, katerega kافتan je gotovo videl Napoleona. Ponujal mi je hleb kruha za malenkostno ceno — 10 kron. Čakaj, abrahamovič, sem si mislil, rad bi me obrisal, jaz bom pa tebe. Rekel sem mu, da imam dovolj kruha, a grozno rad bi pil žganje. Vprašal sem ga, če ga ima. »In še kako dobrega!« mi je pritrtil. Sledil sem mu v smrdljiv brlog in se zvrnil na star zaboj, kot da mi je za umreti. »Kaj vam je?« me vpraša. Odgovorim mu zamolklo: »Trebuh me boli.« Plašno me je gledal in odšel. Kmalu prinese liter ruma in ga postavi pred me. Še zmiraj sem čepel na zaboj kot kup nesreče. Zgrabil sem za steklenico in naredil močen požirek. Peklo me je kot bi ga bil nalil iz peklenskega soda. Nato sem se začel še hujše zvijati. Žid pa je začel opisovati v čudni nemščini, kakšne dobre strani da ima žganje, od katere sloveče firme da je itd. Pa neni ga da, ker me spoštuje, za slepo ceno — 15 kron. Rekel nisem nič, pač pa sem si mislil: čakaj! Zgrabil sem se z obeh rokama za trebuh kot rak za korenino, in se vrgel ob tla. Nato sem zavpil: »Koleru imam!« Žid je ostrmel, kot da je treščilo vanj. Zavekal je: Jehova! Udrl je pri vratih na plauo in izginil po ulici. Poberem se s tal ter si privoščim tako po ceni kupljene kapljice. Ostanek sem pa odnesel trudnim tovarišem in jim razložil svoj doživljaj. Pozno v noč se je razlegel vesel smeh po bornem hlevu, kjer smo spali.

„Zlato za železo“.

Oficijalna pomožna akcija »Zlato za železo« v prid siromašnim svojcem in za ostali naših vrlih vojakov ter njim samim, je nabrala že dva milijona kron. V kronovinah neprenehoma pridobivajoča tal, se nadaljuje akcija na Dunaju brez prestanka, kjer so se že stotisoči gnetli v njeno pisarno, da se udeležijo akcije.

Tudi naši rojaki v inozemstvu prispevajo pod vodstvom vrlih mož k pomožnemu delu in izkazujejo s tem zvestobo svoji domovini. — Znatne darove je zabeležila akcija tako iz Berolina, Königsberga, Galaca, Carigrada in Almerie (na Španskem).

Akcija, ki je najpoljudnejši in najuspešnejši pomoček vojne oskrbe, pa je tudi, kar se večkrat spregleda, velikega narodnogospodarskega pomena, ker dovaja svoje zelo izdatne zaloge zlata in srebra — doslej je do-

nesla 460 kilogramov čistega zlata v vrednosti okroglo 1 in pol milijona kron in 1930 kilogramov čistega srebra v vrednosti okroglo pol milijona kron — kovinskemu zakladu avstrijsko-ogrške banke, s tem pa množi podlago kroženja bankovcev in omogoča pomnoženo izdajo bankovcev, da se zadosti potrebi denarja in kredita.

V Nemčiji je apel na domoljubje in na zdravo mišljenje prebivalstva v kratkem času dosegel uspeh, ki je presegal vse pričakovanje. Izza začetka vojne je došla državni banki iz zaloga hišnih gospodarstev skoro ena milijarda mark zlata; mogočna finančna sila našega zaveznika sloni večinoma na tem povečanju »zlate odeje« državne banke.

Bila bi izredno srečna združitev patriotskega delovanja dobrodelnega mišljenja in narodnogospodarske razsodnosti, ako bi širši krogi prebivalstva naše države, vpoštevajoč resnobo sedanje dobe, izvlekli svojo šaro iz dragih kovin, zlasti iz zlata, ki leži zanje brez vrednosti, nerabljen v omarah in skrinjah, ter svoje zlato novce, ki jih skrivajo vendar le iz neosnovane boječnosti, ako bi jih izročili akciji »Zlato za železo« in s tem v interesu zmagane naše pravične stvari prispevali tudi, da se okrepi naša finančna pripravljenost za vojno.

Darovi za akcijo se sprejemajo v Ljubljani, Knaflova ulica št. 7 pri predstojniku podružnice Avstro-ogrške banke, gospodu Ivanu Gregoriču.

Pionirji, saperji in železničarji v vojski.

Vojni poročevalec »Frankfurter Zeitung« piše iz c. in kr. armadnega višjega poveljstva:

Kakor na zahodnem bojišču, je bila tudi tu na vzhodu poverjena pionirjem vloga izredno velike važnosti. Organizacija tehničnih čet se tako v c. in kr. armadi kakor v Rusiji razločuje od nemške v toliko, da obsega c. in kr. armada pionirje in saperje, ruska armada pa pontoniere in saperje. Pionirji, oziroma pontonierji izvajajo v prvi vrsti službo na vodi, grade mostove in ceste. Saperji so pa izurjeni za utrjevanje in za službo v trdnjavah.

Pionirji so se vedno odlikovali. Ko je prodirala prva armada čez morčvirja, so le pionirji omogočili operacije. Neštevilno mostov so zgradili v prvih mesecih vojske čez San, Dunajec in čez Wyslocka po načelu, veljavnem tudi na zapadu, naj se zgrade iz pomožnega gradiva; vojna pripraga z mostovi naj se vozi kolikor mogoče sporedno s četami. Mostove so gradili na vzhodu težje kakor na zahodu, ker so manjkali tisti lepi, veliki vlačilni čolni, s katerimi zgrade lahko tam čudovite mostove na ladjah, po katerih lahko vozijo tudi najtežje tovore. Čolni, ki jih tu vporabljajo, so radi mnogih plitvih mest, so ploščasti in široki nesposobni, da nosijo teže. Gradili so zato predvsem take mostove, ki jih lahko hitro postavijo. Obnesli so se, dasi je bil temelj mnogokrat neprimeren. Ob Drini in ob Savi so morali pionirji izvesti zelo težavne naloge. Reke so tako prekoračili, da so prepeljali čete v čolnih čez vodo; čete so morale nato kriti zgradbo mostov, ki so jih stavili v sovražnem ognju. Mojsrsko delo so bili tudi številni čez reko Vislo zgrajeni mostovi, ko je prodirala Danklova armada ob obeh straneh Visle. Ko so se pričeli umikati, so morali uničiti vse postavljene mostove tako, da so jih ali razstrelili ali pa sežgali. Posebno pozornost je vzbudilo uničenje sandomierskega mostu, ki so ga podrli v najostrejšem sovražnem ognju, ker so Rusi napeli vse sile, da bi bili dobili ta most nepoškodovan v svoje roke.

Ruski pontonierji splošno delajo prav dobro; Rus je sploh spreten lesni delavec. Mostove grade hitro, njih mostovi so bili trpežni in izdelani lično. Opazilo se je delo ruskih pontonierjev, ko je nadvojvoda Jožef Ferdinand prodiral z juga in so zato Rusi hitro vrgli del proti zahodu prodirajoče armade čez Vislo. Ruski pontonierji so v najkrajšem času zgradili celo vrsto mostov čez Vislo. Razdirati Rusi ne znajo tako dobro kakor graditi. Mostov niso večinoma popolnoma podrli in so jih zato lahko popravili.

V prvi dobi vojske so se odlikovali saperji pred vsem v obrambi Przemysla. Poškodovane utrdbe so vedno takoj ponoči popravili. Vzorno so položili mine ali podkope. Med naskokom na južno zahodno bojno črto so naskakajoče ruske čete prišle na s podkopi podkopano polje. Njih izgube so bile naravnost strašne. V sedanji obliki sta

ječe (pozicijske) vojske zahtevajo zelo saperje, ki jih razdeljujejo v male oddelke. Grade opirališča in opazovališča, polagajo ovire in vodijo čete, kadar grade in utrjujejo postojanke. Saperjem so izročeni žarometi, ki jih Rusi nimajo, mečejo ročne granate in se ponoči plazijo okoli, da razdirajo sovražne zapreke.

Ruski saperji niso tako delavni. V saperskih bataljonih služijo v prvi vrsti tvorniški delavci; a častniki so večkrat v zadregi, ker so delavci precej revolucionarni tudi kot vojaki. Značilno je tudi, da Rusi za zgradbo jarkov večkrat ne uporabljajo pehote, marveč jih morajo pod vodstvom saperjev kopati kmetje.

Ko je izbruhnila vojska, so izvedli že ločitev železniških čet in so ustanovili samostne brzozjavne čete. C. in kr. železniške čete so izurjene v zgradbi, obratovanjem in v uničenju popolnih, malih in vojnih železnic in znajo izvajati tudi vsa umetna železniška dela. Za vojne železnice vozijo s seboj material v enotah 30 kilometrov. Železniške čete so v tej vojski tako glede na zgradbe kakor tudi v obratu toliko storile, da za to dozdej še ni podobnega zgle-da. Ob pomikanjih v vojski na prostem sem in tja so morale zdaj najtemeljitejše in hitro porirati železniške proge, viadukte in mostove, ko je šlo naprej, so pa morale zopet uničene naprave v najkrajšem času zopet tako obnoviti, da je bilo mogoče voziti po njih. Spretno in hitro so delale železničarske čete. Obnoviti so morale tudi več predorov. Najtežavnejše delo je bilo delo, izvedeno v dolgem predoru pri Miechowu, ki je bil trikrat uničen in ki so ga poizkušali trikrat zopet popraviti. Delo je bilo zato težavno, ker so bile plasti rahle in so se usipavale. Čez mesec dni se je posrečilo, da so mogli zopet voziti skozi predor.

Ne more se odrekati ruskim železniškim četam, da so zelo spretne in da so izborno izveščane. Preskrbe se v zasedenem ozemlju, da se je zopet lahko po vseh progah vozilo; zgradile so tudi več novih prog, ki so jih priklopile obstoječemu železniškemu omrežju. Na več točkah so zvezale gališke železnice z ruskim železniškim omrežjem.

Vojska z Rusi.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.
Nov silovit ruski napad v dolinah Orawa in Opor.

Dunaj, 30. aprila. Uradno se poroča: Splošni položaj se ni nič izpremenil. Tekom dneva topovski boji in spopadi. Ponovni silovit ruski ponočni napad v dolinah Orawa in Opor smo, kakor vedno, odbili z velikimi izgubami za sovražnika. Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, iml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.
Nemško prodiranje v severozahodni Rusiji.

Berlin, 30. aprila. Veliki glavni stan: Prednje čete naših bojnih sil, ki operirajo v severozahodni Rusiji, so večerj v široki fronti dosegle železnisko črto Libava—Dwinsk. Resnega odpora ruske čete, ki se tam nahajajo, med katerimi so tudi ostanki udeležencev pri roparskem pohodu proti Klajpedi, dosedaj niso nikjer poizkušale. Sedaj so v teku boji pri Szawli.

Pri Kalvariji so se izjalovili večji ruski napadi s težkimi izgubami. Pet častnikov in 500 Rusov je padlo neranjenih v naše roke. Tudi dalje južno med Kalvarijo in Avgustovom so se ponesrečili ruski napadi.

Najvišje vojno vodstvo.

RUSKO URADNO POROČILO.
(Köln, Zeitung, 28. aprila.)

Eno rusko uradno poročilo od 27. aprila se glasi:

Pri Osovječu se je vršil v presledkih topniški boj. Desno od Visle, južozapadno od Radošćic je prišlo 25. aprila do spopada, ki se je za nas dobro končal. V Karpatih je pričel sovražnik po dolgih pripravah z artiljerijskim ognjem napad na višino severovzhodno od Oroszpataka. Napadajoče čete so prodrle do žičnih ovir, a s svojim ognjem smo jih pregnali. 26. aprila je začel sovražnik brezuspešno napadati v prostoru severozapadno in vzhodno od uzoškega prelaza. V smeri na Stry se nadaljuje trdovraten boj. Naša letala so obstreljevala uspešno nemška letala, ki so se nahajala v hangarju pri vasi Soniki. Mi smo jih poškodovali in vzeli dve letali, eno nemško pri Naselsku, eno avstrijsko pri Rimanovem.

»Frankfurter Zeitung« prinaša:
Petrograd, 28. aprila ob 9. uri zvečer poroča veliki generalni štab:
Dne 27. aprila so kazali sovražni oddelki v smeri Tilža—Chavlivy—Zur-

burg precej intenzivno delovanje. Pri Szeszupi so se vršili spopadi za nas ugodno. Pri Kalvariji in Osovječu artiljerijski boji. Severno od Narewa so Nemci v jutru dne 22. aprila napadli na obeh bregovih Orzyca. Pri Jednorozcu smo se bili z golo sabljo in tako odbili te napade. Ravno tako smo zahodno od železnice Mlawa zavrnilli prodirajoče prednje straže.

V Karpatih smo v bližini užoškega prelaza zavrnilli napade, ki jih je sovražnik dne 26. in 27. t. m. podvzel z veliko vztrajnostjo proti višinam severovzhodno od vasi Lubnia in Butla. Sovražnik ima veliko izgub. Ustaviti se je moral pred našo bodočo ograjo. V smeri proti Stryju se nadaljujejo siloviti boji. Južno od Koziowe je sovražnik hotel napasti našo fronto Koziowa—Golovecko; odbili smo ga z bajonetom.

RUSKA POROČILA.

Kodanj, 30. aprila. Petrograjska poročila izvajajo, da se je pričel splošen napad zaveznikov na rusko levo krilo in da uporabljajo veliko najtežjih topov. Zavezniki stoje v bojni črti, ki jo skoraj ni mogoče prodreti, od Pietrkova do južno od Krakova. V zahodnogališkem ozemlju se lahko prične važna bitka še prej, predno bi mogli Rusi pritegniti potrebna ojačenja iz Karpatov. Opozarjajo nadalje na živahne polete obeh zračnih brodovij in obveščajo, da so vrgli nemški letalci v Varšavo zopet tri, v Lovžo pa 31 bomb. Ruski letalci da so prileteli nad Plock in Mlavo, kjer so vrgli veliko bomb. Hindenburg svojih čet ob Klajpedi (Memel) ni znižal. Vsa znamenja kažejo, da se pripravljata na nov velik udarec med Klajpedo, Bobrom in Narevo. — »Ruski Invalid« sodi, da obsegajo nemške sile zdaj 60 zborov s 3.750.000 možmi z deželno brambo. Na zahodu stoji 34, na vzhodu 21, 5 zborov se nahaja v rezervi.

Amsterdām, 30. aprila. »Times« poročajo iz Petrograda, da smatrajo v vojaških krogih povišano delovanje sovražne težke artiljerije v Karpatih kot predigro za odločilne operacije in najbrže kot pripravo za splošno prodiranje. Vojaški strokovnjaki menijo, da je tako prodiranje možno in sodijo, da je koncem meseca pričakovati veliko večjih dogodkov kot dosedaj.

»Temps« skuša pomiriti svoje bralce s poročilom svojega petrograjskega dopisnika, da Rusija še ni niti četrtine svojih rezerv porabila.

POLOŽAJ V DUKLI.

Berlin, 30. aprila. Vojni dopisnik »Berliner Tageblatt« poroča: Znatnejših bojev te dni na bojni črti v Dukli ni bilo. Živahnejše delujejo le naši in sovražni letalci. Pri Bardovu sestreljeno veliko dvokrilno letalo je nove vrste vojaško letalo Sykorskyjevih zračnih omnibusov, a so te vrste letal prenerodna za poizvedovalno vojno službo.

RUSI PRED ZIDOM V KARPATIH.

Berlin, 30. aprila. Aage Madelung poroča »Tageblattu« o svojem razgovoru z načelnikom generalnega štaba nemške južne armade: Naši napadi so bili dozdej trajno uspešni. Rusi so bili odbiti. Zdej so mirni, ko so z močno premočjo napadli, ker se morajo odpočiti vsled neizmer-nih izgub. Koliko časa da bo trajal mir, ne more nihče znati, ker nihče ne ve, kaj da nameravajo Rusi, kar pa mi nameravamo, vam ne morem povedati. Vidite sami, da napadamo. Aage Madelung piše naprej: Dejstvo je, da je stala Ruse vojska v Karpatih strašne izgube, ki so tem občutnejše, ker niso le Rusi dosegli svojega smotra in so bolj kot kdaj prej oddaljeni od zastavljene si smotra. Danes se sodi, da je popolnoma izključena možnost, da prodro Rusi skozi Karpate. Naprej ne pridejo več; potiskajo jih marveč korak za korakom nazaj. Če hočejo priti zopet naprej, so našim kakor vedno dobro došli. Slu-tim, da zdaj natančneje premišlujejo o tem, če se more in če se mora igrati igra naprej. V tem slučaju morajo misliti na to, da svoj material in da deloma tudi svoje črte koncentrirajo zadaj in če to store, se lahko reče, da se je bitka v Karpatih končala s porazom Rusov in da bodo ob morebitni obnovitvi te bitke še hujše poraženi.

IZJAVE GENERALA BOROVIČA.

Budimpešta, 30. aprila. Dopisnika lista »A Nap« je sprejel armadni poveljnik general Borojevič. Na vprašanje generala je pripomnil, da je došel čez Bardevo do Zborova in ob Ondavi do Stropka. »Stropko... Zboro,« je dejal general Borojevič in se zamislil. »Rad bi bil še dalje severno v enako dobrih postojankah.« (Pri Zborovem je med drugimi tudi naš domači domobranski polk. Op. ur.)

O splošnem vojaškem položaju je izjavil general Borojevič: Naš položaj je sedaj tak, da si stojimo nasproti zakopani. Kdor leži zakopan v varnem kritju, ima samoobsebi umljivo prednost pred sovražnikom, ki odprto napada. Sedaj smo oboji zakopani. Tako bi lahko vojska trajala nekaj let in se ne bi vojaško, ampak gospodarsko odločilo. Mi vojaki smo zato tu, da to preprečimo, da onemogočimo po vojski provzročeno gospodarsko uničenje. Mi smo tu, da na bojišču izvajemo končno zmago. Ofenziva pa zahteva mnogo človeških žrtev in mi štedimo s človeškim materialom, ki je za nas najbolj dragocen. Čakati moramo zato trenutka, da lahko pod ugodnimi okoliščinami poskusimo napad. Če stane uspeh 1000 mož, mora biti uspeh tudi vreden te žrtve.

HRABER SOVRAŽNIK.

Vojni dopisnik Roda Roda piše med drugim: Ruski vojaki so ponovno dokazali svojo hladnokrvnost. Generalmajor Zahradniček (bivši poveljnik našega 27. domobranskega polka) mi je te dni pripovedoval nov slučaj: »Artiljerija brigade obstreljuje od Rusov zasedeno kmečko hišo v okolici Zborova. Že so tri krogle zadele streho. Misli se je, da morajo biti Rusi, ker niso zbežali, zdrobljeni. Po četrtem strelu, ki je zapet padel, je obkrala nekaj Rusov, drugi so pa odprli okna in hladnokrvno metali ven omet.«

OSVOJITEV NOWOSIELICE.

Budimpešta, 30. aprila. »Pester Lloyd« piše: Zavzetje Nowosielice je pripisovati držnemu napadu naših čet, ki so sovražnika popolnoma presenetile. Rusi so mislili, da so avstrijske čete popolnoma zaposlene v bojih pri Bojanu in zato niso Nowosielice zadostno utrdili. Naše čete so se nenadno pojavile in zavzele ne samo avstrijsko Nowosielico, ampak tudi onostran meje ležečo rusko Nowosielico ter pregnale sovražnika, ki se je v begu umaknil. Oba kraja smo takoj utrdili.

K BOJEM OB DUNAJCU.

Krakov, 30. aprila. »Nowa Reforma« priobčuje zanimiv opis razmer v prostoru Dunajca, katerega je podal v svojem pismu neki topničar, ki je že dva meseca v onem odseku. Priprosti vojak je poln zupanja in pravi, da kakor danes stvari stoji na tem bojišču, ni daleč čas, ko bodo naše čete zopet vkorakale v Tarnow. Postojanke naših čet so tako blizo mesta, da v njem ni le mogoče natančno razločevati cerkva, marveč tudi javna poslopja in druge hiše. Tekom cele vojne dobe je bilo preobilo doživljajev in dogodkov, ki jih sedaj ni mogoče vseh opisati. Včeraj na primer, tako piše topničar, sem se peljal neposredno pod strelsko črto po municijo. Nenadoma so se zasvetili močni svetlobni žarki. Bili so veliki ruski žarometi, s pomočjo katerih so preiskavali ozemlje. K sreči nas sovražnik ni opazil, pač pa nam je njegova luč olajšala najti municijski prostor. Ko smo se vračali, je bilo že jutro. Tedaj nas je zapazila sovražna infanterija in nas iz svojih strelskih jarkov obsula s točo krogel. A mi smo še pravočasno dospeli v naša podzemna bivališča, tako da je ostal sovražni ogenj brez učinka. Naše čete so si v teh postojankah zgradile več »hotelov« in »vil« v najrazličnejših slogih. Nas devetero enoletnikov smo si s pomočjo štirih vojakov v par dneh zgradili podzemsko stanovanje, ki smo je krstili za »Veliki Krakov«. Mi tvorimo tu ožji krog krakovskih sinov ter imamo peč, mizo, stole, posteljnino itd., kar smo si vse kupili v sosednjih vaseh. Žal da v celi okolici ni bilo več dobiti slame, vsled česar smo si morali pomagati s slamo iz neke slamnate strehe. K našim baterijam moramo le ponoči, da sovražnik ne izvoha naših postojank. Tudi vračamo se ponoči. Kadar gremo v službo k baterijam, vzamemo seboj črno kavo, ker poljske kuhinje ne smejo k tem postojankam.

RUSKO LETALO SESTRELJENO.

Kralovec, 30. aprila. Pri Sterken blizu Ejkunyja je bilo sestreljeno neko rusko letalo. Oba letalca sta ubita. Letalo je ameriški izdelek.

PORUSEVANJE V VZHODNI GALICJI.

Krakov, 30. aprila. Socialnodemokratični »Naprzod« priobčuje celo vrsto zanimivih vesti o naglici, s katero si Rusi prizadevajo porusiti vzhodno Galicijo. Glavno vodstvo porusevalne akcije se nahaja v Petrogradu; načeluje mu znani ruski škof Evlogij, kateremu stoji ob strani iz marmarškega veleizdajniškega procesa znani župnik Anastazij, katerega podpirata neki Nikorov in ruski pop Mitrockij, kateri slednji je znan iz Bendasiukovega veleizdajniškega procesa v Lvovu. Rusifikatorično delovanje oskrbuje rusko »Haličansko društvo«, ki je razdeljeno v štiri odseke. Prvi odsek ima podpirati prebivalstvo v Galiciji, drugemu odseku so odkazane naučne stvari, tretji odsek, ki mu načeluje škof Evlogij, se peča z verskimi zadevami in četrtemu odseku je izročena skrb za propagando potom tiska, slik, oklicev itd. V svrhu rusifikacije se Rusi najraje poslužujejo sredstva, da pošiljajo gališke otroke v Rusijo. S to zadevo se peča posebna komisija, ki skrbi za to, da so otroci sprejeti v ruske samostane, kjer naj jih vzgoje v »ruskem duhu«. — Oficijelna ruska poročila javljajo od časa do časa o uspehih agitacijah za prestop v pravoslavje. Glasom teh poročil je do marca v Galiciji prestopilo v pravoslavje nad 40.000 oseb. S to akcijo združene stroške, ki so zelo veliki, nosi navadno ruski državni erar. Ruska propaganda energično deluje na to, da ojači ruski element v galiških mestih. S tem prizadevanjem je v zvezi tudi namera ruskih oblasti, da ustvarijo »Veliki Lvov« s priključenjem sosednih krajev Kleparow, Zamarsztynow in drugi.

RUSKO POLICIJSTVO.

Krakov, 30. aprila. »Nowa Reforma« posnema po »Golosu Moskvi« naslednje zanimivosti iz Lvova: Po zasedenju Lvova so se odposlali tjejak najhujši elementi ruskih policijskih uradnikov in policistov, da bi »primerno« uradovale. Delovanje teh policijskih organov je bilo pa tako, da se je novi »gradonačelnik« Skallon čutil prisiljenega, da se obrne v Petrograd z nujno prošnjo, da odpokličejo 23 policijskih uradnikov in 70 redarjav, zadnje zato, ker so bili sami analfabeti. Pozneje so poslali nazaj v Rusijo še 8 policijskih uradnikov in 20 redarjev. V nekem policijskem komisariju, ki mu je bil stavljen na razpolago, je Skallon spoznal bivšega zloglasnega kvartopirca iz Kijeva, ki je bil že tudi obsojen na daljšo ječo radi npravnega zločina proti neki gimnazijki. Ostali nazaj poslani policijski organi so bili večinoma že vsi radi podkupljivosti predkaznovani.

ŽUPAN IZ BRODYJA V RUSKEM UJETNIŠTVU.

Krakov, 30. aprila. Tukajšnji listi poročajo: V Przemyslu je bil z ostalo posadko ujet tudi črnovojni stotnik dr. Rittel, v civilnem življenju župan v Brodyju in gališki deželni poslanec. O priliki transporta na Rusko je dr. Rittel prosil, da bi sme za par ur v Brody, da uredi važne mestne in zasebne zadeve, kar se mu je tudi dovolilo.

× × ×

SKRBI RUSKEGA POVELJSTVA.

Stockholm, 30. aprila. Načrti nemškega vojnega vodstva na Poljskem in v Karpatih povzročajo Rusom velike skrbi. Splošno se boje, da ne bi Nemci presenetljivo napadali ravno tam, kjer bi Rusi tega ne pričakovali. Vsekakor se pričakujejo ljuti boji, a nič se ne ve, če se boji omeje na Karpate in če jim ne sledi nemško prodiranje na kakem drugem mestu.

× × ×

HINDENBURGOVA OFENZIVA.

Velikanska bojna fronta, ki se razteza od Njemena od bukovinsko-ruske meje, se je sedaj za znaten kos podaljšala.

Pogled na Dardanele.

Nemške bojne sile so, opirajoč se na trdnjavo Klaipedo, prodrle v ozemlje Dvinsk, ki se razteza južno od Rige. V široki fronti so dosegle železniško progo Libava-Dvinsk in se bojujejo z Rusi pri Szawli. Ta najnovejša poteza Hindenburga, katero so Rusi na tej točki najbrže najmanj pričakovali, odreže na eni strani obmorsko trdnjavo Libavo in ogroža tudi desno krilo Rusov, ki se opira na Kowno, tako zelo, da bodo Rusi morali napeti skrajne sile, da vzdrže ta pritisk, ki ogroža hrbet ruskih čet, ki se nahajajo na trdnjavski črti Kowno-Grodno. Mogoče imajo ruski sunki pri Kalvariji in Avgustowu že namen, da zadržijo Nemce od zastavljenih velikih obkolitve. Ker so bili pa ti napadi popolnoma odbiti, bodo tudi tu Nemci lahko naprej prodirali.

× × ×

RUSKI UJETNIKI.

Berlin, 30. aprila. »Berliner Tagebl.« poroča iz vojnega poročevalskega stana: Rusi so sedaj nastavili v Zborovem močnejše oddelke. Ker pa naša artiljerija obstreljuje kraj, morajo stanovati v kletih. Ujeti Rusi so večinoma pa 20 let stari in pripovedujejo, da Rusi sedaj pošiljajo na fronto 19letne. Tožijo o slabi oskrbi. Vsakih šest dni so dobili hleb kruha. Pod plaščem nosijo pogosto le srnjco, ne pa tudi bluže.

Potop francoske križarke „Leon Gambetta“.

Linjski ladji poročnik Jurij vitez pl. Trapp je poročevalcu nemškonoarodne korespondence Edvardu Reichel pripovedoval, kako je potopil s svojim podmorskim čolnom veliko francosko oklopno križarko »Leon Gambetta« pri rtu Leuca na Jonskem morju. Pripovedoval je tako-le: Več časa sem poveljeval neki torpedovki. Poveljstvo podmorskega čolna »U.V.« sem prevzel šele pred kratkim in sem podvzel s tem čolnom svojo prvo vožnjo. Iz pristanišča sem se odpeljal šele pred tremi dnevi. (Poročilo navaja kot dan razgovora 28. aprila 1915.) Približno opolnoči sem zagledal sovražno ladjo 20 morskih milj južnovzhodno od rta Leuca. Vozila je z zakritimi lučmi. Prepričal sem se, da je to francoska oklopna križarka.

Sijala je luna, nebo so pokrivali lahni oblaki. Ko smo zagledali križarko, smo na krovu pripravili vse na boj, ko sem doznal, s kako brzino da vozi sovražna ladja, sem jo napadel. Ko sem se približal na 500 metrov, sem nameril eno torpedo na zadnji, drugi na sprednji del ladje tja, kjer se nahaja skupina dimnikov. Oba torpoda sta zadela. Pok smo jasno čuli. Na zadnjem delu skupine dimnikov sem kmalu nato videl, da je švignil mogočen oblak dima do visokosti jadrovi kvišku. Moje moštvo je klicalo »Hura!« obakrat, ko smo zadeli križarko. Ko sem izpustil drugi torpedo, sem se peljal odzadaj okoli križarke, da vidim, če se ladja nagiba, in sem dočkal, da je nagnila ladja 35 stopinj, ko je poteklo pet minut, odkar smo izstrelili torpoda. Ker se je ladja nagibala na stran, sem izprevidel, da ni več potrebno izstreljati nadaljnjih torpedov, dasi so že bili pripravljani.

Devet minut potem, ko je bil izstreljen drugi torpedo, je izginila sovražna ladja. Ko sem se pripeljal na tisto stran ladje, kjer se nahaja krmilo, sem zapazil na krovu luč, kmalu nato pa tudi luči na morju. Francozi so izpustili v morje pet čolnov in mora se občudovati, da so vse to izvedli v tako kratkem času. Z ozirom na varnost lastnega podmorskega čolna se nisem mogel udeleževati rešilnih del, a kakor upam, so se rešili vsaj tisti mornarji, ki so se vkrcali v čolne, in to tembolj, ker je bilo morje mirno. Moje moštvo se je obnašalo med vsa akcijo tako, da se mora občudovati in je vzvišeno nad vsako hvalo. Vesel sem, da je sestavljajo tako vrli ljudje. Drugi častnik podmorskega čolna, linjski ladji poročnik Hugo baron pl. Seyfferitz naglašja, da se mora občudovati previdnost in hladnokrvnost poveljnika, in je zelo pohvalil moštvo. Reichel poroča še 28. aprila: Ko se je vrnil podmorski čoln »U.V.«, je vladalo na vseh v pristanišču vsidranih ladjah slavnostno razpoloženje. Ko so zagledali proti popoldnevu podmorski čoln »U.V.«, so klicali mornarji navdušeno »Hura!«, na admiralovi ladji je zavrnila godba cesarsko in princ Evgenovo pesem. Ko se je podmorski čoln ustavil pri admiralški ladji, ki je razvila slavnostno zastavo, so admiral in drugi častniki na admiralški ladji najprisrčnejše pozdravili ladjina poročnika pl. Trappa in pl. Seyfferitza in jima na junaškem dejanju čestitali.

FRANCOSKO MORNARIŠKO MINISTRSTVO O POTOPU »GAMBETTE«.

Pariz, 30. aprila. (Kor. urad.) Mornariško ministrstvo javlja: Od posadke križarke »Leon Gambetta« so 110 rešencev prepeljali v Syracus, 26 pa v Brindisi. Konteradmirala Seneta in 52 mož so pokopali v Santa Maria di Leuca. Okoliščine, pod katerimi se je oklopna križarka

potopila, so neznane. Ni še potrjeno, da se je pred pogubo ladje izdal poziv. Prav je, da se trenutno pripovedovanjem in komentarom iz inozemskih virov ne daje vere.

EN ČASTNIK Z »LEONA GAMBETTA« REŠEN.

Milan, 29. aprila. »Corriere della Sera« poroča iz Brindizi, da sta italijanski torpedovki, ki sta prihiteli 12 ur po torpediranju »Leon Gambette« ponesrečenecem na pomoč, rešili še 28 pomorščakov in enega častnika, menda edinega, ki je ostal od vse posadke živ. Mrtve vojake (58) so z vojaškimi častmi pokopali na pokopališču v Castrignanu. Rešenci pravijo, da se je podadmiral Senes, ki je bil na krovu »Leon Gambette« po nesreči sam usmrtil.

Admiral Haus kranjski deželni.

Deželni glavar dr. Šusteršič je imenom kranjske dežele brzojavno čestital vrhovnemu poveljniku naše vojne mornarice admiralu Hausu k junaškemu činu našega podmorskega čolna, ki je potopil veliko francosko oklopno križarko »Leon Gambetta«.

Nato je dospela sledeča brzojavka v slovenskem jeziku:

Dr. Šusteršič, deželni glavar Kranjske Ljubljana.

Ljubezne čestitke dežele Kranjske so me odkritosrčno in globoko razveselile. Sprejmite gospod deželni glavar za iste moje najprisrčnejše zahvale. Bog živi deželo Kranjsko!

Admiral Haus.

× × ×

Admiral Haus, ki danes poveljuje čeli bojni mornarici naše monarhije, je rojen v Tolminu na Goriškem in se je šolal svojedobno na ljubljanski gimnaziji in govori perfektno slovenski.

Debata o ujetnikih v zbornici lordov.

London, 29. aprila. (Kor. ur.)

V torkovi seji zbornice je lord Newton izjavil, da se ne more več dvomiti, da Nemci grdo in kruto ravnaajo z angleškimi ujetniki, slabše kakor z drugimi. V mnogih slučajih se jim dela njihovo življenje nezno, namenoma in z mrzlo krutostjo, ki človeka bolj odbija kakor izbruhi podivjanosti pri manj civiliziranih narodih. V mnogih ujetniških taborih se jim daje samo pol hrane in oblačil se jih samo na pol, in to samo zato, ker so Angleži. Še na slabšem kakor so častniki je pa moštvo. — Govornik je proti represalijam. Misli na posebno nesrečen slučaj, ko so Angleži sami dali Nemcem pretvezo za tako postopanje. Da se je z ujetim moštvom nemških podmorskih čolnov drugače ravnalo, kakor z drugimi ujetniki, je provzročil več ali manj Churchill sam na svojo roko. Govornik je nasvetoval, naj se vrne Nemcem milo za drago na drug način: z represalijami proti nemški lastnini. Če se to zgodi, bo Nemčija takoj drugače ravnala z ujetniki. Lord Kitchener izjavlja, da se je branil in branil, a vendar mora verjeti, da Nemci slabo ravnaajo z ujetniki, kar potrjujejo ubegli ujetniki in francoski, belgijski, ruski in ameriški viri. Vsi oni, ki so preiskali njihove izjave, so se prepričali, da nemške oblasti ravnaajo proti Angležem postopajo nečloveško. Ujetnike se je sleklo do nazeča, se na razne načine kruto ravnalo z njimi in v nekaterih slučajih se jih je čisto hladnokrvno postrelilo. Lord Kitchener je končal: Nemčija se je dolgo vrsto let postavljala pred civiliziranim svetom kot velik vojaški narod in je v veliki meri pokazala vojaške zmožnosti in pogum, toda zasadi bi morala tudi prapor vojaške časti in vojaškega zadržanja, ki bi ji pridobilo vsaj spoštovanje, če že ne prijateljstva narodov. Namesto tega pa se je ponižala do dejanj, ki ji bodo večni madež v zgodovini in ki tekmujejo z barbarsko divjostjo derviševe. Uporaba dušičnih plinov nasprotuje haškemu dogovoru. — Ostali govorniki so kritizirali Churchillove represalije, ki je tekom vojne že večkrat kaj storil kar na svojo roko, kar deželo zelo vznemirja in skrbi. Vlada naj pozorno pazi na svojega tovariša. — Kakor poroča »N. W. Tagblatt«, je sir Grey koncem seje izjavil, da bo Angleška zahtevala popolnega zadoščenja glede ujetnikov in kazni za krivce.

Boji na zahodu.

Nemško uradno poročilo.

Obstreljevanje Dünkirchna. — Ob reki Maas ujetih od 24. do 28. aprila 43 francoskih častnikov in 4000 mož.

Berlin, 30. aprila. Veliki glavni stan: Ob obrežju so živahno delovali sovražni letalci. Bombe letalcev so v Ostende znatno poškodovale le hiše. Trdnjavo

Dünkirchen je večeraj pričela obstreljevati naša artiljerija.

Na Flanderskem je potekel dan brez posebnih dogodkov. Ponoči je napadel sovražnik med Steenstraate in Het Sas. Boj še traja. Mostne utrdbe na zahodnem bregu prekopa pri krajih Steenstraate in Het Sas smo mi napravili in so trdno v naših rokah. Vzhodno od prekopa severno od Yperna so poizkušali Zuavi in Turkosi napasti naše desno krilo. Njih napad se je zrušil v našem ognju.

V Champagni, severno od Le Mesnila Francozi niso mogli prav nič od predvčerajšnjim izgubljenih postojank zopet pridobiti. 1000 metrov široko in 300 metrov globoko skupino utrdb smo v polnem obsegu prezidali in jo držimo.

V Argonih so naše čete z naskokom vzele sovražni strelski jarek severno od Le Four de Paris, ujele 1 častnika in 30 mož ter držale osvojeno ozemlje proti večim sovražnim protinapadom. Pri Cornay na vzhodnem robu Argonov je padlo na tla sovražno letalo. Posadka je mrtva.

Med rekama Maas in Mosel so večeraj Francozi brezuspešno napadli od nas osvojene postojanke na višinah ob reki Maas. Tudi severno od Flirey-a se je s težkimi izgubami ponesrečil sovražni napad. V bojih na višinah ob reki Maas od 24. do 28. aprila so Francozi samo na ujetnikih izgubili 43 častnikov, med njimi tri polkovne poveljnike in okroglo 4000 mož. Obrežno utrdbo Harwichs ob angleški vzhodni obali smo danes ponoči z bombami obstreljevali.

Najvišje vojno vodstvo.

Francosko uradno poročilo.

Sreda, ob 3. uri popoldne.

Severno od Yperna, posebno na našem levem krilu, smo zopet napredovali. Uplenili smo 6 strojnih pušk, 2 metalca bomb, zelo obilo vojnega materiala in smo zajeli nekaj sto sovražnikov in več častnikov. Sovražnikove izgube so grozne. Na eni sami točki naše fronte prav blizu kanala smo našli 600 mrtvih. Na višinah Moze smo na fronti Les Eparges — St. Remy do jarkov pri Calonne (razdalja 1 kilometer) neprestano pridobivali na ozemlju. Sovražniku smo povzročili občutne izgube in razbili eno baterijo.

Ob 11. uri ponoči:

Dan je bil razmeroma miren. V Belgiji se položaj ni izpremenil. Obržali smo pred tremi dnevi osvojeno ozemlje. V Champagni so nam v okolici Beausejourja vzeli Nemci tri metre naprej potisnjenih jarkov; polovico smo jih zopet priborili. V Argonih je pri Marie Therese naš ogenj takoj ustavil nemški napad. Sovražnik je pri Les-Epargesu bombardiral, ni pa napadal. Ravno tako pri Hartmannsweilerkopfu. Nemci so namerili na vrh krepak ogenj, napadli pa niso.

Angleško poročilo o bitki pri Ypernu.

London, 30. aprila. (Kor. urad.) Neki »angleški očividec« pravi v svojem poročilu o bitki pri Ypernu: Nemški napad nikakor ni prišel nepričakovano, ker so se za nemško fronto že nekaj dni opažala gibanja čet. Načrt je bil ta, da se izvede nenaden ljut napad v južnozahodni smeri, ki naj bi Nemcem omogočil, da bi vzeli prehode čez kanal južno od Bixchoote in pridobili za levim angleškim krilom postojanko, od koder bi mogli ogrožavati Ypern. Presenečena artiljerija je otvorila ogenj na kratko razdaljo in zadržala naskok. Iz Yperna je hitro prišla pomoč. Častniki so vedli moštvo iz lastne iniciative proti nastopajočemu sovražniku. Ko se je zmračilo, se je boj nadaljeval ob mesečini.

Bitka pri Ypernu.

Rotterdam, 30. aprila. »Daily Chronicle« poroča iz severne Francije: Bitka divja ljuto naprej, a boj je zavzel drugo obliko in ne valovi več sem in tja. Obe stranki sta zasedli strelske jarke, a napad Nemcev in naš protinapad ni položaja na bojišču znatno izpremenil. Naše, kakor tudi nemške čete trajno ojačujejo. Nemcev stoji v Drie Grachten in južno od Poelcappelle do 120.000 mož. Od bitke ob Yseru se še niso tako ljuto na Flanderskem in v Belgiji vojskovali, kakor zdaj. Bitke za grič 60 in za Neuve Chapelle se ne morejo primerjati s sedanjim bojem. General French poroča, da so se nadaljevali v torek boji severno in severovzhodno od Yperna. Angleške in francoske čete so ustavile nemški napad. Napada niso obnovili. Od torka sem drže Nemci še zahodno od prekopa Yser Steenstraate, kjer so zgradili ob mostu malo utrdbo. Med nekimi protinapadom so Nemci zopet uporabljali zadušljiv plin in bombe napolnjene s plinom.

Francoski listi o bojih pri Ypernu.

(Münch. Neueste Nachrichten, 29. aprila.) Francoski listi pravijo, da nenadni nemški napad na zavezniško fronto pri Ypernu ni imel takega uspeha, kakor so si ga predstavljali Nemci. Nemci so skoro gotovo hoteli prodreti proti Calaisu, toda

zavezniki so ravno sedaj v položaju, da dobe izgubljeno ozemlje nazaj.

»Liberté« misli, da se je poizkus, fronto predreti, že izjalovil.

»Humanité« pravi, da sovražnik svojega namena ni popolnoma dosegel. Napad se je napol izjalovil; upajo, da se bo dal popolnoma ustaviti. Toda Nemci so odločeni, da prodro. Proti takemu nasprotniku imajo zavezniki težko nalogo.

»Figaro« smatra sunek proti Ypernu za političen manever. Ker se nemški diplomaciji ni posrečilo pridobiti nevtralcov zase, hočejo Nemci pokazati sedaj nevtralcem svojo moč in jih navdati s strahom, da preprečijo, da se nevtralcu pridružijo ententi. Tak manever je za nevtralce najhujše žaljenje in se bo ravno tako izjalovil kakor se je ponesrečil vojaški poizkus, prodreti fronto.

»Temps« piše: Nemci so naleteli na nezlomljiv odpor. Bitka, katera se je ravnokar dobojevala, pomeni za Nemce nov poraz.

Angleži v skrbeh.

London, 30. aprila. Nemški uspehi na Flanderskem zelo vznemirjajo Angleže. Listi opozarjajo, da ne smejo nikakor podcenjevati Nemcev. Ni izključeno, da ne bi prodirali Nemci naprej. Ako se posreči Nemcem, da zasedejo Ypern, bi bili zavezniki občutno udarjeni. Sovražnik bi potem lahko z uporabo na uspeh prodiral proti Calaisu, in to tembolj, ker obstreljujejo Nemci že uspešno Dünkirchen. French se pozove, naj odredi najobširnejše odredbe, da prodiranje v vseh okolnostih lahko zabrani.

Boji vedno ljutejši.

Haag, 30. aprila. »Daily Telegraph« poroča iz severne Francije: Ljutost bojev je taka, kakor ob prvem prodiralnem poizkusu ob Yseru. Izstreljujejo velikanske množine krogel iz vsevršnih topov.

Ypern ni zgorel. — Strašne izgube Angležev.

Amsterdam, 30. aprila. Mesto Ypera je bilo sicer obstreljevano, a gorjeti ni pričelo. V Ostende je popolnoma mirno. Mesto je bogato preskrbljeno z živili, a strogo je ločeno od celine. Nemške posadke v Belgiji je nemška zmagla pri Ypernu zelo razveselila. Po uradnem seznamu izgub je padlo v bojih med 22. in 23. aprilom 32 angleških častnikov, težko ranjenih je bilo 111 častnikov. Izgube moštva morajo biti ogromne.

Na bojni črti pade ubitih ali ranjenih vsak dan najmanj 350 mladih Angležev.

Monakovo, 30. aprila. Iz Londona se poroča: Londonski škof, ki se je vrnil s francoskega bojišča v London nazaj, je izvajal v nekem govoru, da tudi v dneh, ko se na bojni črti nič važnega ne godi, pade ubitih ali ranjenih približno 350 mladih Angležev. Sodi, da se vojska še ne konča kmalu in ne more umevati, zakaj za angleškemu narodu prikrivajo resnico.

Ostra angleška kritika o poročilu maršala Frencha o bitki pri Neuve Chapelle.

Amsterdam, 30. aprila. Angleški tednik »Nation« objavlja ostro kritiko o poročilu maršala Frencha o bitki pri Neuve Chapelle. Poročilo da navaja vse mogoče podrobnosti o izgub polnih operacijah v bojih pri Neuve Chapelle, samo tega najvažnejšega ne pove, da je Anglija tod izgubila 12.811 mož. To je skoraj deseti del vseh dosedanjih izgub. Te žrtve bi se bile smele doprineesti le v to svrhu, da bi se nemška črta na Flanderskem enkrat za vselej predrila. V poročilu pa ničesar ne stoji, da bi se bilo to zgodilo. Zato je ta žrtev čisto nesorazmerna. Dalje je spoznati, da angleška artiljerija nikakor ni na vrhuncu. Poročilo namreč zamočuje, kar vsak ve, da so britanski topovi streljali na lastne ljudi. Uspeh teh težkih izgub je edino-le ta, da so vsa nadaljna podjetja izostala in da se ofenziva odtlej ni več podvzela.

Mrtvaško polje na Flanderskem.

Kodanj, 30. aprila. »Politik« poroča iz Dünkirchna: Izgube zaveznikov pri Ypernu so strašne. Ranjenci so ležali večinoma dolgo časa na bojišču, ker lazaretni vlaki in osobje ni zadoščalo. V gozdu Oost-Vletterern leži 1500 francoskih in belgijskih ranjencev, ki jih še niso odpeljali.

Odločitev pri Saint Julien?

Haag, 30. aprila. »Vaaderland« piše, da pričakujejo odločitve pri Saint Julien.

Nemški polet čez Belfort.

Basel, 30. aprila. (Kor. ur.) O uspehu poleta čez Belfort poroča »National-Zeitung«: Pri Fontainesu je zažgala vržena bomba graščino, kjer je bilo nastanjenih veliko vojakov. Uničene je veliko živine in sena.

Vojno zborovanje francoske zbornice.

Pariz, 30. aprila. Danes je francoska zbornica zopet pričela zborovati. Predsednik Dechanel je svoj otvoritve

ni govor končal s ponovnim zagotovilom, da je vsa Francija prešinjena z neupogljivo voljo, da mora zmagati. Zbornica bo imela po eno ali dve seji na teden.

Brigadni general Hasler padel.

London, 30. aprila. (Kor. urad.) Brigadni general Hasler je padel.

Angleške grožnje.

Angleški profesor kemije sir William Ramsay zahteva, da se mora tudi po vojski prekiniti vsaka zveza z avstrijskimi in nemškimi učenjaki.

Vpoklic nadaljnjih francoskih prekomorskih kontingentov.

Zeneva, 30. aprila. Iz Pariza se poroča: Brambna komisija francoske zbornice je sprejela dva člena, ki določata, da se sinovi inozemcev, ko so postali francoski državljani, uvrste v naborne liste letnika 1917. Dalje naj se vsi kreolski kontingenti na Antillah, Guyani in Reuniji, in sicer letniki 1889 do 1916, nemudoma pokličejo pod zastave in vporabijo za narodno brambo.

Zemljevid k nemškemu uspehu ob Yperkanalu.

Boj za Carigrad.

Od holandske meje, 28. aprila. Reuter poroča, da so se izkrcale zavezniške čete na dardanelških bregovih, kjer so ujele mnogo mož. Boj je hud. Naše čete prodirajo. — Drugo poročilo angleškega tiskovnega urada povde, da so se na polotoku Galipoli izkrcale čete ustalile tam po trdovratnem boju, ki je trajal cel dan na neugodnem terenu. 500 mož so zavezniški ujeli. — Po francoskem uradnem poročilu so izvršile francoske čete, ki so prodirale proti Kum-Kale, svojo nalogo z dobrim uspehom. S pomočjo francoskih bojnih ladij so vas vzeli in obdržali kljub sedmim sovražnim napadom. (Turška poročila povedo, kako je.)

TURSKO POROČILO.

Carigrad, 30. aprila. Glavni stan poroča: Sovražnika, ki se je izkrcal pri Kum Kalehu, smo kljub vsem njegovim naporom, da bi se pod varstvom ognja njegovih ladij vzdržal na suhem, popolnoma pregnali. Na anatolski obali Dardanel ni nobenega sovražnika več.

Pri Kaba Tepe ostale sovražne boje sile trdovratno poskušajo, da bi se mogle tam vzdržati. Z ostalih točk polotoka smo sovražnika pregnali.

Včeraj je ogenj naših baterij poškodoval francosko oklepno križarico »Jeanne d'Arc«, ki se je morala vsled po naših kroglah nastalega požara na krovu v plamenih umakniti proti Tenedosu. Včeraj smo pred vodom v morsko ožino potopili eno angleško torpedovko.

Dne 27. aprila s 16 oklopnimi ladjami in številnimi rušilci torpedov proti našim prednjim baterijam ob morski ožini napravljeni poskus se je končal, kakor sledi:

Proti našim baterijskim in pehotnim utrdbam do večera na tisoče oddanih krogel je nekaj vojakov lahko ranilo. Mi smo potopili množico šalup in čolnov, ki so bili napolnjeni z vojniki. Oklopnici »Majestic« in »Triumph« sta se poškodovani umaknili z bojne črte. Ze dva dni sem ni sovražno brodovje napravilo nobenega poskusa proti morskim ožinam.

Zavezniške čete pri Kabatepe vržene nazaj. — Izkrcevalni poizkus pri Sarosu izjalovljen.

Carigrad, 30. aprila. (Kor. urad.) Agence telegraphique Milli poroča: Glavni stan javlja: Pri Kabatepe na Galipolju je poizkušal sovražnik različne akcije, da bi se osvobodil iz ozkega oklepa, v katerega se je bil zamotal; toda mi smo vse te poizkuse zavrnili in prisilili sovražnika, da se je umaknil do 500 m od morskega obrežja in pobegnili v varnostno območje ognja svojih ladij. Prizadeli smo mu ogromne izgube. Sovražnikov poizkus, da bi v var-

stvu dela svojega brodovja izkrcal čete pri Sarosu, smo popolnoma izjalovlili. — Z ostalih bojišč ni nič posebnega poročati.

RUSKO POROČILO O DELU RUSKIH MIN OB BOSPORU.

Petrog. teleg. agenc. poroča, s kakim uspehom so ruske bojne ladje zasejale mine ob Bosporu:

Dne 25. nov. je turška križarka »Hamidije« zavozila na mino in bila poškodovana. Nekaj dni pozneje se je potopila turška topničarka »Isa-Reis« (ladja moderne tipa s 420 tonami). 7. dec. je križarka Göben zadela ob rusko mino in zadobila zelo težke poškodbe. — 20. dec. se je potopil velik turški transportni parnik. 8. jan. se je potopila zopet nova topničarka. Nekaj dni pozneje je zletela v zrak turška ladja, ki je polagala mine; ista usoda je zadela še dve drugi turški ladji, ki se polagali mine. Vse to se je zgodilo v neposredni bližini Bosporja.

IZKRCEVANJE ZAVEZNIKOV.

Amsterdam, 30. aprila. »Handelsblad« poroča, da so zavezniški na obeh obrežjih Dardanel izkrcali čete, da odrežejo zvezo pri Bulairju se nahajajočih turških čet.

Berolin, 30. aprila. »Daily Mail« poroča iz Tenedosa: Angleži se še ne čutijo popolnoma poražene. Izkrcevalne operacije se bodo nadaljevale.

Kodanj, 30. aprila. Petrograjska brzjav. agenc. poroča: Napadanje zavezniških izkrcevalnih zborov na Galipoliju je zadelo na nepričakovane ovire. Izkrcevanje nadaljnjih čet se vrši brez prenehanja.

200.000 MOŽ PRED GALLIPIJEM?

Sofija, 30. aprila. Z nevtralne strani se poroča: V Carigradu potrjujejo, da je bil ob novih napadih na Dardanele poražen izkrcevalni zbor. Druga poročila izvajajo, da se je že zdaj izjalovil načrt zavezniških, ki so nameravali polagoma izkrcati približno 200.000 mož, ker se je posrečilo Turkom, da so zagnali nazaj v ladje čete, ki so se izkrcavale.

DVA ANGLEŠKA GENERALA MED PRED DARDANELAMI RANJENI ČASTNIKI.

London, 30. aprila. (Kor. ur.) Danes objavljeni seznam 13 ranjenih častnikov častnikov angleškega ekspedicijskega sredozemskega zbora objavlja tudi imena dveh ranjenih generalnih majorjev; eden med njima je na ranah umrl.

ZBIranJE ČET OB BOLGARSKI MEJI.

Atene, 30. aprila. Kakor se čuje v vladnih krogih, je bolgarski ministrski predsednik Radoslavov o priliki zadnjega sestanka z grškim in bolgarskim poslanikom izjavil, da bo nadalje zbiranje čet ob bolgarski meji imelo za posledico protiodredba na bolgarski strani.

GRŠKI VOJNI SVET.

Geni, 30. aprila. Francoski listi poročajo iz Aten: Danes zboruje vojni svet, ki se ga udeležijo poveljujoči generali vseh armadnih zborov.

VOJNI NAKUPI GRŠKE.

Kodanj, 30. aprila. Iz Washingtona poročajo: Grška je nakupila 100.000 ton premoča, veliko obvez in streliva.

GENERAL SAVOV V BUKAREŠTU.

Bukarešt, 30. aprila. (Kor. urad.) General Savov je dospel tusem.

Novi letalski napadi na angleško obal.

London, 30. aprila. (Kor. urad.) Neko nemško letalo je preletelo Bory St. Edmunds in je vržlo več bomb. Dve hiši sta se užgali.

London, 30. aprila. (Kor. urad.) Neko letalo ali zrakoplov je metal danes zjutraj vžigalne bombe v Ipswich in Whitton. Tri hiše so porušene. Človeških žrtev ni.

V nemškem uradnem poročilu omenjen Harwich leži severovzhodno od Londona ob angleški obali, Ipswich severno od Harwicha. Whitton je mal kraj s 700 prebivalci v grofiji Norfolk.

London, 30. aprila. (Kor. ur.) Reuter poroča: Ena bomba je ob letalnem napadu na Ipswich padla na streho neke hiše, v kateri je stanovala rodbina treh oseb. Bomba je padla v spalnico dvanaestletne hčerke, ki je ostala živa. Hiša kakor tudi dve sosednji poslopji je pričela goreti in so te stavbe uničene. V Bury—St. Edmunds so tudi pričele goreti tri hiše.

London, 30. aprila. (Kor. ur.) »Times« poročajo: Nemški zrakoplov, ki je ponoči ob 12. uri 20 minut plul nad Ipswichom, je vržal pet bomb, med njimi dve zažigalni bombi. Deset minut pozneje so gorele tri hiše, požarna bramba je zadušila le s težavo požar. Ubit ni bil nihče in, kolikor je znano, tudi ni bil nihče ranjen. Iz Bury—St. Edmundsa poročajo »Times«: Danes ponoči okoli 1. ure je poletel nek zrakoplov čez mesto. Nekdo je čul ropot motorja; takoj nato je švigal plamen iz neke

trgovine. Druga bomba, vržena takoj za prvo, je zadela nek hlev, ki je pričel takoj goreti. Zrakoplov je letel nato proti predmestju, kjer so bile vržene še tri bombe.

1. maj na Francoskem.

Milan, 30. aprila. Iz Pariza se poroča: Skupni odsek delavskih strokovnih društev v Parizu in okolici je sklenil, da se praznuje letos 1. maj na zaključenem zborovanju in se prepusti posameznim strokovnim društvom, da sama odločajo o tem, ali priporoče delavstvu, da prekine delo, ali ne.

Lyon, 30. aprila. (Kor. ur.) »Le Nouveliste« poroča: Pariški manifest socialnodemokratske stranke pozivlja francoske socialiste, da praznujejo 1. maj z večernim zborovanjem. Poročila, ki prihajajo z dežele, dajo spoznati, da je splošna želja francoskega delavstva, da se v sedanjih razmerah vsakdo praznuje prvega maja opusti.

Kitajsko-japonski spor.

London, 1. maja. »Times« poročajo iz ekinga, da so predelane japonske zahteve izročili vladi 26. aprila, ne da bi stavili kak rok. V kitajskih krogih so razočarani nad tem, da je Japonska dovolila tako malo modifikacij.

Nemški vojaški ataše na Kitajskem umorjen.

Rotterdam, 1. maja. »Times« poročajo, da je bil pekinški nemški vojaški ataše Pappenheim s spremstvom vred v Mandžuriji umorjen. Baje je nameraval razstrčiti nek most velike sibirske železnice.

Italija.

Iz nemških listov povzemamo sledeče drobne vesti: Centralni svet italijanskih strokovnih organizacij je sprejel v Milanu resolucijo proti vojni in je pozval organizacije, da se skupno s socialno demokracijo bojujejo za ta cilj. V torek se je vršil ministrski svet, v katerem je Sonnino poročal o svojih diplomatskih akcijah v zadnjih dneh. — »Frankfurter Zeitung« izve iz Berlina, da so se gotove točke že poravnale, kar govori za to, da ima Italija resno voljo do pravega sporazuma. Najhujša nasprotstva so že rešena. — V »Martinu« izjavlja ogrski neodvisnež grof Apponyi, da Avstrija v Adriji noče drugega kakor morská pristanišča in svobodno gibanje. Ogrski grof povdarja skupne interese obeh dosedanjih zaveznic proti ruskoslovanski nevarnosti. Apponyi upa, da Italija ne bo stavila neizpolnjivih želj, ki bi mogle škoditi bodoči solidarnosti proti panslavizmu. — Švicarski listi zanikujejo, da bi Italija klicala Italijane iz tujine pod orožje.

Curih, 28. aprila. Agentura »Corrispondenza« objavlja Giolittijevo izjavo, da ni res, da bi se bili Giolittijevci zrekli proti Salandri. Izjava pravi: Moja cela preteklost, moje izjave v zbornici in moje zadržanje v zadnjem času dovolj jasno dokazuje absurdnost takih trditvev. Dementi je za vse dobromislele ljudi odveč.

Curih, 28. aprila. »Idea Nazionale« pravi, da je Sonnino včeraj v ministrskem svetu razložil principe pogajanj; posameznosti pa vesta le Salandra in Sonnino.

PRVI MAJ V ITALIJI.

Curih, 29. aprila. Milanski dopisnik bernskega Bunda poroča, da so v Milanu precej v skrbeh, kaj bo prvega maja. Za ta dan je namreč socialnodemokratska stranka, ki ima svoj sedež v Milanu, sklenila po celi Italiji zborovanja proti vojni. Od pogajanj z vlado je odvisno, če se bodo res vršila. Dopisnik izve iz zanesljivega vira, da je vlada majske slavje dovolila le pod pogojem, če voditelji stranke osebno prevzamejo odgovornost za morebitne izgrede. Če tega ne store, grozi vlada s splošno mobilizacijo.

Curih, 29. aprila. »Avanti« poroča, da so pri nekem dijaškem sprevodu na kolodvoru v Asti bersaglieri demonstrirali za nevtralnost in proti vojni.

ITALIJANSKI KRALJ PRIDE V PAVIJO.

Rim, 28. aprila. Kralj Viktor Emanuel pride 6. maja k polaganju temelja za novo poklilniko v Pavijo. Spremljal ga bo ministrski predsednik Salandra in bržkone tudi vojni minister Zupelli.

ITALIJANSKI PREKOMORSKI PROMET BAJE USTAVLJEN.

Kakor poročajo neki dunajski listi iz Zeneve, je dobila neka tamkajšnja polovalna pisarna obvestilo, naj ne prodaja nič več voznih listov za progo Brindizi—grška

pristanišča in druge laške prekomorske proge.

Boji v Portugalski Angoli?

Lizbona, 30. aprila. Po zadnjih iz Afrike došlih poročilih so ujeli Nemci v zadnjih bojih v Angoli nad 60 vojakov in več častnikov. Trije častniki so umrli v taboru nemških ujetnikov na dobljenih ranah.

Na morju.

POMORSKE BITKE V SEVERNEM MORJU?

Rotterdam, 1. maja. Iz smeri Noordhinden se čuje močno grmenje topov. Slučajno, da se vrši pomorska bitka.

NEMŠKO VOJNO BRODOVJE NA ANGLEŠKIH MORJIH.

Kodanj, 30. aprila. »National Tidende« poroča iz Londona: V dobro poučenih krogih je splošno znano, da je nemško vojno brodovje križarilo v angleških vodah. Sodijo, da so poizvedovali, če bi bilo mogoče, da poseže morebiti nemško brodovje med možne napade pri Dünkirchnu in Calaisu.

DELO NEMSKIH PODMORSKIH ČOLNOV.

London, 30. aprila. (Kor. urad.) Reuter poroča: Ribiški parnik »Lilly Dale« je neki nemški podmorski čoln potopil v bližini Tyne. Posadka je rešena. Pri Hebridih je neki nemški podmorski čoln potopil premočgovni parnik »Mobile«. Posadka je bila prepeljana v Storneway.

NOVE ŽRTVE NEMSKIH U-ČOLNOV.

London, 30. aprila. Ribiški parnik »Lilly Dale« je potopil blizu Tyne neki podmorski čoln. Posadko so rešili. Neki nemški podmorski čoln je pri Hebridih potopil premočgovni parnik »Motalc«. Posadko so prepeljali v Stornovac.

Drugo vojno posojilo v Avstriji.

»Frankfurter Zeitung« poroča: Budimpešta, 28. aprila. Banke razpošiljajo oklice za podpisovanje drugega vojnega posojila, katero hoče vlada razpisati.

V finančnih krogih upajo na velik uspeh novega posojila.

Dunaj, 1. maja. Konzorcij za izpeljavo državnih transakcij se je posvetoval o modalitetah za eventualno drugo vojno posojilo.

Bombe v Lizboni.

Lizbona, 30. aprila. (Kor. urad.) V neki tukajšnji pivovarni je eksplodirala bomba, o čemer je bil en voznik ubit, en delavec pa ranjen. Več oseb so zaprli.

Sredsiva proti dušljivemu plinu.

Milan, 29. aprila. »Corriere della Sera« poroča iz Pariza podrobnosti o rabi granat z dušljivimi plini. Iz okolnosti, da so granate napolnjene s stisnjenim, to je tekočim bromom, ki se ob razpoku spremeni v rumenkast, strupen plin. Oblaki strupenega plina pa se vlačijo samo pri tleh, do višine poldrugega metra, tako da se častnikom in podčastnikom, ki so ob napadu stali, ni zgodilo nič. Znani iznajditelj eksplozivnih tvarin, Turpin, je mnenja, da so strupeni plini ali od broma ali pa jih provzročajo peroksid azota (hypoazotid). Kot protisredstvo priporoča rabo alkalinov, na primer tekoč amonijak za duhanje, za notranjo rabo sodin bikarbonat.

Razna poročila.

AVSTRIJSKI MINISTRI V BUDIMPEŠTU.

Dunaj, 1. maja. Ministrski predsednik grof Stürgkh in ministra Georgi in Engel so odpotovali v Budimpešto.

CAR V SEBASTOPOLJU.

Petrograd, 30. aprila. Car se je 29. t. m. pripeljal v Sebastopolj.

SESTRELJENO RUSKO LETALO.

Budimpešta, 1. maja. Pri Szolosu so sestrelili rusko letalo. Trije letalci so ubiti, četrtega so ujeli.

IZ JUŽNE AFRIKE.

Kapstadt, 1. maja. Južnoafriški parlament je odklonil vladno predlogo, da bi se razlatile burske farme tistih posestnikov, ki niso hoteli v vojsko proti nemški jugozahodni Afriki.

BOJI V ERZERUMU.

Carigrad, 30. aprila. (Kor. urad.) Iz Erzeruma se poroča: Tri dni sem se bijejo poizvedovalni oddelki. Sovražnik je bil vržen na celi bojni črti nazaj. Južno od

Artwina so se umaknili Rusi po dvehurnem boju proti vzhodu nazaj.

DESCLAUT IN GOSPA BESCOFF STA SE PRITOŽILA NA KASACIJSKO SODIŠČE.

Lyon, 30. aprila. (Kor. ur.) »Progres« poroča iz Pariza: Desclaut in gospa Beschoff, katerih vzklic proti razsodbi prvega vojnega sodišča je revizijsko vojno sodišče zavrglo, sta pri kasacijskem dvoru vložila vzklic proti sklepu revizijskega sodišča. Vzklic se utemeljuje s tem, da se morata Desclaut in gospa Beschoff smatrati za civilni osebi.

IZMENJAVA TEŽKO RANJENIH MED NEMČIJO IN FRANCIJO ODGOĐENA.

Berlin, 30. aprila. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča: Druga izmenjava težko ranjenih Nemcev in Francozov, ki je bila predlagana približno za 1. maj, se je morala žal odgoditi, ker iz Francije še ni sporazumnega odgovora.

Iz Srbije.

SESTRELJFNO SRBSKO LETALO.

Osješka »Die Drau« piše: Kakor se nam poroča, se je dne 24. aprila pojavilo nad Petrovaradinom srbsko letalo, katero je naša artiljerija sestrelila in ujela. Trije letalci so ubiti. Letalo je francoskega izvora.

RUSKA ŽIVILA ZA SRBIJO.

Bukarešt, 1. maja. Štirje ruski parniki so pripeljali živila v srbsko pristanišče Rahova.

Dnevne novice.

+ K točasnemu prebiranju črnovojnikov. Dunaj, 30. aprila. (Kor. ur.) Tačas se vršče prebiranje v letih 1873. do 1877. rojenih črnovojnih obvezancev se dovrši 6. maja t. l. Pri tem prebiranju za črnovojno službo z orožjem sposobnim spoznani črnovojni obvezanci se sedaj pritegnejo k službovanju, in sicer imajo črnovojni obvezanci, ki so avstrijski državljani — pa naj so bili na prebiranju v Avstriji ali Ogrski —, v kolikor že niso pritegnjeni v službo z orožjem ali so bili te službe iz oziroma na javno službo ali koristi oproščeni, — 15. maja priti na c. in kr. dopolnilno okrajno poveljstvo, ki je označeno na njihovi črnovojniški legitimaciji, oziroma k c. kr. domobranskemu (deželnostrelskemu) nadomestnemu okrajnemu poveljstvu; v Avstriji prebranim ogrskim državljanom se dostavijo pozivnice. Kakor izve c. kr. brzojavni korespondenčni urad, se namestna pri enem delu nadomestnih čet, v kolikor bi se pri njih pokazal prebitek, nekaj vpoklicancev za kratek čas poslati nazaj na dopust, o čemer pridejo v prvi vrsti v poštev najstarejši letniki, ako so dane vpoštevanja vredne razmere, zlasti z ozirom na potrebno obdelavo polja, pa tudi mlajši letniki.

+ En mesec še in vršilo se bo žrebanje velike loterije »Slovenske Straže«, namenjene ubogim slovenskim otrokom, našim invalidom in vdovam padlih junakov. Koga, ki ima srce za dom in ljudstvo bi ta plemeniti namen ne dvignil, da ne bi pomagal razpečati kolikor mogoče veliko srečk. Žrebanje se vrši že dne 31. maja. Ze prva loterija »Slovenske Straže« je pokazala, da »Slovenska Straža« z dobitki ne dela praznih obljub in tako bo tudi to pot na razpolago nad 1700 dragocenih dobitkov v skupni vrednosti 20.000 kron! Hitite torej kupovat in naročati te srečke, katerih ves čist dobiček ostane na korist našemu ljudstvu.

+ Opozorjamo, da loterija »Slovenske Straže« ni v nobeni zvezi s srečkami »Srečkovega zastopstva v Ljubljani«. Srečke »Slovenske Straže« se naročajo edino-le v pisarni »Slovenske Straže« v Ljubljani. — »Slovenska Straža«.

+ Učiteljska deputacija pri ministrstvih. Dunaj, 30. aprila. (Kor. ur.) Korespondenca Wilhelm poroča: 29. in 30. aprila se je v ministrstvih oglašila deputacija državnega društva avstrijskih učiteljev, ki je z ozirom na brezupni položaj državnega učiteljskega osebja prosila, da se cela pragmatika v obliki, kakor je bila sprejeta v državnem svetu in sklenjena tudi v odseku gosposke zbornice, kakor hitro mogoče uveljavi. Nasproti ministrskemu predsedniku grofu Stürgkhu je predsednik državnega društva naglasil vzgajanje k patriotizmu in važno mesto učiteljev v državi, nakar se je ministrski predsednik za to patriotično izjavo zahvalil. Tako grof Stürgkh kakor naučni minister dr. Hus-

sarek sta dala zagotovilo, da predloženo utemeljevanje popolnoma priznata in so se zavevna dogovarjanja že začela ter se kolikor mogoče pospešijo. Naučni minister je izjavil, da ni mogoče cele službene pragmatike izdati naredbenim potom, pač pa se z gotovostjo namerava izpeljati materialne določbe. Te se tičeje predvsem gotovih pokojnin, potem plač suplentov in drugih aktivnih državnih učiteljskih oseb. Povišanja so v teku. Glede vračunanja službenih let se je obljubila dobrohotna rešitev v individualnih slučajih. Kot zastopnik finančnega ministra je sprejel deputacijo dvorni tajnik dr. Banda; razen tega se je deputacija oglašila še pri več drugih referentih.

+ Cesar je zaslial 30. m. m. v avdienci ogrskega ministrskega predsednika grofa Tisza. Prej še je obiskal zunanega ministra barona Buriana. Popoldne se grof Tisza zopet vrne v Budimpešto.

+ Majnik... Ali si vendar prišel ti čas lepote, čistega veselja, mlade ljubezni in sanj o sreči? S kakim hrepenjem te je pričakovalo naše ljudstvo: devet dolgih mesecev krvave vojne je pred teboj. Naših očetov ni, naših bratov ni doma. Šli so na sever in jug, da zorjejo zemljo za lepšo pomlad naši domovini. Ali ji bodo? Ali jim boš pomagal ti majnik, ki si dosedaj vedno z ljubeznijo gojil naše setve? Majnik, ti nam ne boš nezvest! Našo zapuščeno domovino slovensko si pokrili s tako lepoto, da naša domovina ni bila še nikdar tako lepa kakor je v tem majniku krvave vojne. In nikdar nam naša domovina še ni bila tako dragocena in ljubljena, kakor zdaj, ko boš ti majnik iz nje vzela cvetja in zelenja, da ga vsadiš na tisočere grobove njenih padlih sinov. Potrti so srca naših mater in otrok, v duše mož in deklet se je zlilo morje žalosti, kakor da je ne bo več veselo ure za ta rod trpljenja. Ti pa si poklical v življenje na naših poljanah nov cvet, novo zelenje; novo toplo solnce greje; vse v naravi hoče kaliti, brstiti, cveteti, rasti in ploditi: živi in delati hoče. »Še je veselje za vas,« praviš. »V upanju na boljši čas najdeš veselja in moči. Vedite, da gre pot v življenje skozi trpljenje. In trpljenje je odrešenje!« Kdaj izgine oblak na jugu in severu naše domovine? Kdaj ji pride odrešenje in mir? Nocoj se bodo začele zbirati trume slovenskega ljudstva pred prestolom svoje nebeške Kraljice, ki je kraljica majnikova, »tolažnica žalostnih« in »začetek našega veselja«. Nežne dekliske roke so ovenčale njen oltar; prav tik njenega prestola bodo molila nedolžna otroška srca, zadaj pa žene, matere in — zadnji moški, ki gredo že v leta. Molili bodo tako goreče, tako proseče, kakor še nikoli. Iz Rima jim je zaklical sveti Oče: »Molite cel mesec majnik k Materi Kneza miru za mir, da, tudi za mir slovenske domovine...« Majnik bodi čas vnete molitve in trdnega upanja v skorajšnje srečo lepših dni!

— Slovenska županstva so v prvi vrsti poklicana, da namene »Slovenske Straže«, ki jih ima s svojo veliko loterijo, podpro v kolikor mogoče največji meri. Upamo, da vsak slovenski župan, vsak slovenski občinski svetovalec, ki bo te vrstice bral, takoj v svoji občini vse potrebno ukrene, da bo njegova občina se v prvi vrsti zablížčala med onimi, ki razumejo sedanji položaj.

— Iz seznama izgub št. 167. Nadporočnik Hacin Ivan, 3. bos. herc. p., 8. st., ranjen.

— Popravki k seznamu izgub. Furlan Peter, 7. pp., 6. stot., ujet. Visočnik Andrej, 26. dom. p., 2. stot., ujet.

— Junaške smrti umrl. Kakor se uradno poroča, je storil junaško smrt za dom in cesarja Zamperlo Ivan, bivši poštar v Radovljici.

— Osebna vest. Dvorni svetnik v pokojni dr. Fr. Vovšek zapusti te dni s svojo družino Maribor in se nastani v Gradcu.

— Istrska deželna bolnišnica v Poreču. Poreč, 29. aprila. Del istrske deželne bolnišnice se za dobo vojne, torej začasno, premesti iz Pulja v Poreč, kjer se nameni v deželnem agrarnem zavodu in v mestni ubožnici, katero je dalo mesto v to svrhu brezplačno na razpolago.

— Nikar ne zadržujte drobiža. Povsod se že nekaj časa opaža veliko pomanjkanje drobiža. Kamor prideš, zahtevajo le drobiž, če ga nimaš, pa ničesar ne dobiš. Razni zlobneži so namreč po nekod begali ljudstvo, češ, da bo papirnat denar prišel ob vso veljavo in da bo imel veljavo le še kovani denar. Zato so ljudje začeli spravljati drobiž. Tako početje je zelo škodljivo in neumestno. O kakem državnem polomu sploh govora ni.

Ponesrečilo se mu je. France Werdan, 42 let star, v št. Juriju na Štajerskem rojen, konjski mešetar brez stalnega bivališča, devetkrat zaradi tatvine predkaznovan, se je mudil dne 19. januarja t. l. v Spodnjem Logatcu. Vtihotopil se je v hišo posestnika Ivana Siherla, kjer je iz nezaklenjene sobe drugega nadstropja izmaknil raznih dragocenosti v skupni vrednosti 1364 K 50 vin. in se neopažen odstranil. Posrečilo se je pa orožnikom še isti dan, in sicer par ur po storjeni tatvini ga prijeli in mu odvzeli vse ukradene predmete. — Obdolženec storjene tatvine ni mogel utajiti, sodišče ga je z ozirom na njegove predkazni obsojil na tri leta težke ječe.

— Solitar iz — zraka. Z Dunaja poročajo: Dosedaj v Avstriji nismo imeli nobenega podjetja za izdelovanje solitarja iz zračnega dušika. Potreba solitarja in težava dobiti ga med vojsko iz Čile je poklicala v življenje tudi v Avstriji tvornico za izdelovanje solitarja iz tekočega zraka. Izredno hitro so napravili načrt in vse priprave, tako da bo tvornica maja meseca že pričela z delom.

Nemški politiki za zvezo z Rusijo.

»Grazer Volksblatt« priobčuje dopis, v katerem so naštetja mnenja raznih vplivnih politikov Nemčije, ki zastopajo stališče, naj se po vojski Nemčija približa Rusiji, da se tako razbije ententa.

Ljubljanske novice.

Ij Veliko novo kinematografično gledališče »Kino Central«, ki danes otvori svoje predstave v deželnem gledališču, je z vzporedom svojih otvoritvenih predstav vzbudilo splošno zanimanje. Velika življenjska slika iz bojev na našem južnem bojišču »Črnovojniki« bi že sama zadoščala, da bi se občinstvo zanimalo za te predstave. To tridejanko so doslej igrala prva kinogledališča v naši državi z velikanskim uspehom. Posebno pozdravljamo, da nas bo to podjetje s kinematografičnimi vojnimi poročili pri vsaki predstavi seznanjalo z dogodki na bojišču in tako tvorilo zvezo med nami v domovini in junaki na bojiščih. Opozorjamo na današnji inserat o začetku predstav. Vstopnina: V parterju: rezervirani sedeži 1 K, I. prostor 80 vin., II. prostor 60 vin., III. prostor 40 vin. Balkonski sedeži 1 K. Galerijski sedeži 60 vin. Lože v I. nadstropju (le cela loža) pet sedežev 5 K, lože v pritličju in v II. nadstropju (posamezni sedeži) 1 K. — Dijaki in vojaki (do narednika) plačajo na II. in III. prostoru v parterju in na galeriji polovico. — V torek 4. maja popolnoma nov senzacionalen spored.

Ij Vlak z ranjenci se je pripeljal danes ob 6. uri 55 minut v Ljubljano iz Nevtre v Karpatih. Ranjenci so se vozili v vlaku »Rdečega križa«, namenjenem ranjencem. Vozovi so tako opremljeni, da se nahaja v vsakem vozu osem postelj, in sicer štiri odspodaj, štiri pa nad spodnjimi posteljami. Vozovi se lahko kurijo. Pripeljalo se je z današnjim vlakom 70 težko in 284 lahko ranjenih vojakov, ki so povečini Čehi in Nemci. Ranjence sta prevzela višji nadštabni zdravnik dr. Geduldiger in polkovni zdravnik dr. Herzmann. »Rdeči križ« je zastopal ces. svetnik Mathian in oficijal Jagodic, vlado dr. Polc, mestni fizikat dr. Krajec. Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo pod vodstvom ravnatelja Turka in vežbalca Daksa je s 43 vozovi in z 2 avtomobiloma v 55 minutah prepeljalo težko ranjene vojake v »Mladiko«, lahko ranjene vojake pa v mestno pehotno vojašnico.

Ij Pečenje krompirja. Prodajalec klobas in klobasic v Solskem drevoredu Peter Aleš je začel z današnjim dnevom peči krompir za pridedek h klobasam in klobasicam kot nadomestilo mesto kruha. Občinstvo prav pridno sega po njem.

Ij Umrli so v Ljubljani: Marija Jamšek, posestnikova žena, 57 let. — Peter Eržen, poljski dninar, 32 let. — Franja Žnidar, posestnikova žena, 57 let. — Ivan Nabernik, deželnosod. svetnik v pok., 73 let. — Mirko Bizjak, krojačev sin, 19 mesecev.

Ij Otvoritev mestne vojne pekarije. V torek, dne 4. maja, se otvori mestna vojna pekarija. Kruh se bo dobival le na krušne izkaznice. V ponedeljek se bo na Marije Terezije cesti (Jenkova pekarija) in na Turjaškem trgu, bivša Verbičeva prodajalna, prodajal kruh iz mestne pekarije za

poskušnjo vsakomur na krušno karto. Več povedo lepaki.

Ij Šentjakobsko prosvetno društvo priredi v nedeljo, dne 2. maja ob 7. uri zvečer društveno predavanje. Predava c. kr. vadniška učiteljica gdnca Štupica. Ker je predavanje namenjeno v prvi vrsti ženskemu spolu, zato se pozivajo, da se tega predavanja v obilnem številu udeleže.

Ij Dobra letina se nam obeta. Prijatelj našega lista nam je prinesel 84 cm visoko rženo bilko, kar je nekaj izrednega v sedanjem zgodnjem času. Utrgana je bila pri Dravljah. Obeta se nam, hvala Bogu, dobra letina.

Ij Prijave za mestno vojno prodajalno. Od ponedeljka naprej se bodo na mestnem magistratu (tržni urad) zopet sprejemale prijave za mestno vojno prodajalno, in sicer od 7. maja vsak dan od 8. do 12. ure opoldne in od 2. do 6. ure zvečer. Več povedo lepaki.

Prepir z žalostnimi nasledki. Albin Florjanc, 19 let star, pristojen v Šoštanj, sedlarski pomočnik v Ljubljani, dosedaj še nekaznovan, je šel dne 16. marca t. l. po polnoči v družbi dveh fantov skozi Filipičevo ulico za sv. Petra vojašnico. Vsi trije so bili dobre volje, a ne pijani. Nasproti sta prišla dva vojaška novinca, ki sta popela. Dasi se fantje niso poznali, prišlo je med obema strankama zaradi petja do prepira, tekom katerega je Alfred Sedevčič enega od teh treh fantov ob tla vrgel. Tedaj je pa Albin Florjanc potegnil nož ter Sedevčiča s tako silo v prsi sunil, da mu je predril prsni koš ter mu prerezal važne žile, nakar so vsi trije zbežali. Ko se je čutil Sedevčič ranjenega, je stekel za napadalcem, a se je takoj zgrudil in na lici mesta umrl. Obdolženec dejanje popolnoma priznava, a se skuša s silobranom zagovarjati, kar se mu pa ni posrečilo, kajti priče so izpovedale, da je Florjanc zelo prepirljivega značaja. Za kazen mu je bilo prisojeno poldrugo leto težke ječe.

Najden zaklad tvori današnja priloga »Srečkovega zastopstva« v Ljubljani za marsikoga, ki se bode odzval v istej se nahajajočem vabilu sreče. — Sreča se biva na svetu in je naklonjena vsem, ki vanjo zaupajo in verujejo vanjo. — Ko torej danes vsakemu ponuja svojo roko, naj je nihče ne odtegne! 11

+

Globoko potrim sreem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je Bogu vsemogočnemu dopadlo poklicati k Sebi v boljšo večnost našo iskreno ljubljeno

Katarino Majerle

ki je dne 30. aprila ob 11. uri po noči zatisnila zemsko oči.

Pogreb nepozabno pokojnice se vrši jutri, v nedeljo, dne 2. majnika ob 4. uri popoldne na domače farno pokopališče.

Drago rajnico priporočamo v pobožen spomin.

Stari trg pri Črnomlju, dne 1. majnika 1915. 953

Žalujoči ostali.

Edina izdelovalnica

mojih patentovanih
spominskih prstanev.

Zahtevajte cenik istih!

Bogata zaloga
birmanskih daril
po priznanih nizkih cenah.

Blago samo iz prvovrstnih tovaren.

LUD. ČERNE
juvelir, Ljubljana, Wolfova ul. 3.

Predstave
v deželnem gledališču

Kino Central

4 delavnikih ob
4 popoldne, 6 in 1/2 9 zvečer.
V nedeljah in praznikih ob
1/2 11 dop. 3, 5, 7, 9 zvečer.

Varčna kuharica. Zbirka navodil za pripravo okusnih in tečnih jedil s skromnimi sredstvi. Za slabe in dobre čase sestavila v vojnem letu 1915. M. R. Založila Katoliška Bukvarna. Cena 1 K 20 vin., v platno vezana 1 K 80 vin., po pošti 20 vin. več. — Knjiga ne bo služila samo ob času draginje, temveč bo tudi ob dobrih časih poi do blagostanja. Njene posebne vrline so označene v predgovoru, katerega naj pazno prečita vsaka gospodinja. Knjiga se ogiblje potrate in vpoštevava povsod varčnost ter uči, kako si pomaga gospodinja s sredstvi, katera so vedno in povsod dobiti. Vsa navodila so pa večkrat preizkušena, sprejela so se samo jedila, ki se tudi glede okusa lahko postavijo na vsako imenitno mizo. — Zelo pregledno kazalo ob koncu knjige tu tudi pomaga takoj rešiti vprašanje, kaj boš danes ali jutri kuhala. S to knjigo v roki boš namreč znala postaviti na mizo tudi eno in isto živilo v najrazličnejših oblikah in si boš znala vedno pomagati z malimi sredstvi, da ne prideš nikdar v zadrego. Knjiga bo mnogo pripomogla k blagostanju slovenskega naroda.

Naročajte „Slovenca“.

Binkoštna darila.

Za birmance, modre in bele obleke za dečke in deklice.

Največja izbira damskih in moških oblek po priznani najnižjih cenah.

O. BERNATOVIČ
Ljubljansko preje angleško skladišče oblek.

928

Proda se radi bližnjega odpotovanja:

Prav lepa italij. postelja z vložkom, svileno odejo, blazino, potirana omara, damska pisalna miza, barvana omara, stolica, damski letni klobuki, stara angleška umivalna garnitura v Slomskovi ulici št. 21. Ogleđa se lahko samo popoldan.

930

13letni šole prost fant se želi izučiti

čevljarstva.

Naslov pove, ako se pošlje dopisnica za odgovor, uprava „Slovenca“ pod št. 954.

Obvestilo.

Dne 11. maja 1915 ob 9. uri dopoldan

vršila se bode pri c. kr. okrajne su sodišču v Kranju sodna dražba najpripravnejšega stavbišča obstoječega iz 2 parcel v Kranju in pa novo dozdane hiše na Primskovem (en četrt ure od Kranja) pripravne za vsakega obrtnika posebno pa za vsakega upokojenega uradnika ali dukovnika.

Kupci, ki bi se za to zanimali, se opozarjajo na to dražbo in se uljudno vabijo na to dražbo.

932

Oddasta se 2 stanovanji

eno obstoječe iz 3 sob, kuhinje in pritlikin v III. nadstropju, drugo pa iz 2 sob, kuhinje in pritlikin v II. nadstropju, za avgustov termin. Naslov pove uprava „Slovenca“ pod št. 936.

Elegantni stanovanji

eno obstoječe iz 4 sob, kopalnice in z vsemi drugimi pritliklinami, drugo iz 3 sob, kopalnice in z vsemi drugimi pritliklinami, z električno razsvetljavo na solnčni legi, z lepim razgledom se dasta takoj ali za pozneje v najem.

Pritlično stanovanje

2 sob, kuhinje in z drugimi pritliklinami se da takoj ali za pozneje v najem. To stanovanje se uporabi lahko za skladišče. Naslov se izve v upravnistvu tega lista pod št. 939.

Resljeva cesta. Sejem za posodo. Resljeva cesta.

Svojim cenj. odjemalcem naznanjam, da bom prodajal na trgu za posodo

od 5. maja do 17. maja porcelansko in emajlirano kuhinjsko posodo iz Karlovič varov in druge luksurizno blago po najnižjih cenah.

Za obilni obisk se priporoča

Kuss.

937

10 letna garancija! 3 milijone za v rabi!

Gritzner-šivalni stroji in kolesa

najboljši in dosedaj nedosežni v trpežnosti za rodbinsko in obrino rabo, šiva, veze (stika), krpa (masi) nogavice in perilo. Pouk brezplačen v hiši. Najkrajša oprema.

Primerne prilagoditve darila.

Edina tovarniška zaloge šivalnih strojev

Josip Petelinc

Ljubljana, za vodo, blizu frančiškanskega mostu, levo, 3 hiša. 529

Kuharica

stara 36 let, vajena gospodinjstva in kuhe, želi službe, najraje na deželi pri samostojnem gospodu ali pri gg. orožnikih. — Naslov pove upravnistvo Slovenca pod »Kuharica 955« (znamka za odgovor.)

Pogreša

se od 16. septembra

Franc Porenta

korporal 10. stotn., 17. pešp., vojna pošta 32.

Kdor kaj ve o njem,

se prosí, naj sporoči proti odškodnini na naslov: ANA SKRIBA, Podnart, Gorenjsko. 945

933

Proda se

nad 150 vrt-

nic, od 130

do 3 metre

visokih ko-

renike so v

mahu zavite, da se lahko razpošil-

ljajo. — Cene nizke — Naslov:

A. MARGUČ, Škofja Loka, Gorenjsko.

Resna ženitna ponudba.

942

27 letni, trgovsko naobražen mladenič, neomadeževane preteklosti, 22.000 K lastnega prihranka v gotovini, želi v svrhu ženitve resnega znanja z izobraženo, zdravo, prikupljivo gospodično, lastnico večjega posestva, z dobro vpeljano trgovino ali gostilno v večjem prijaznem kraju. — Ponudbe s sliko in polnim naslovom se želi pod:

»Srečna bodočnost 19/18«

na upravo tega lista.

Stroga tajnost častna zadeva.

Lepo, zračno stanovanje

obstoječe iz dveh sob, kuhinje, predsobe in pritlikin se odda za maj ali avgust. — Naslov pove upravnistvo „Slovenca“ pod št. 951.

Išče se

949

koncipijent

z nadomestovalno pravico. Nastop službe takoj. — Ponudbe sprejme do 5. majnika 1915 dr. Alojzij Bratkovič, odvetnik v Slovenjgradcu (Štajersko).

Kuharica

z dobrimi spričevali išče službe, vajena v vseh kuhinjskih opravilih. Naslov pove upravnistvo „Slovenca“ pod št. 952. (Znamka) 952

Sprejme se takoj

prodajalka

specerijske stroke, ki je zmožna obeh deželnih jezikov. Ozira se na moč z večletno prakso. Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod št. 923.

Zahvala.

Za mnoge ustmene in pismene dokaze iskrenega sočutja, ki so nam došli ob smrti nepozabnega brata, predobrega strica, velečastitega gospoda

Andreja Zaman

kn. šk. duh. sv. nika-župnika v Šmarjeti, načelnika ondotne »Hranilnice in posojilnice« ter Žilvnoorejske zadruga, častnega občana Šmarješke občine itd.

se s tem najsrdneje zahvaljujemo. Posebno zahvalo izrekamo za vse mil. gosp. proštu dr. Elbertu, vlč. gg. duhovnikom za obilno udeležbo pri pogrebu in ob sedmini. T. & g. kaplanu Šmarješkemu hvala, da je dragemu ranjkemu tako zvesto stal ob strani v zdravju in boleznih. Hvala p. i. pevcem za tolažbepejone žalostinke, vsem darovalcem krasnih vencev, vsem, ki so spremlili ljubljenelega gospoda na zadnji poti. Bog povrni vsem stotero.

Pokojnika priporočamo vsem v pobožno molitev.

Šmarjeta-Dobruška vas,

948

Neža Zaman, sestra. — Anton Zaman, brat. — Vsi sorodniki.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naš dobri, preljubljeni brat, stric in svak, gospod

Ivan Nabernik

c. kr. sodni svetnik v pok., hišni posestnik in častni član „Glasbene Matice“

danes popoldne ob 1/2 7. uri zvečer v 73. letu svoje starosti, previden s tolažili svete vere, po dolgi, mučni boleznih, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega rajnika bo v nedeljo dne 2. maja t. l. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti „Pred igriščem“ št. 1 na pokopališče k sv. Križu.

Priporočamo ga v blag spomin in molitev.

950

V Ljubljani, dne 30. aprila 1915.

Žalujoči rodbini:

Nabernik in Premk.

Mestni pogrebni zavod. Ljubljana.

Slavnemu občinstvu se naznanja, da se

kopališče „Kolezija“

otvori dne 2. maja

Čas kopanja bo vsak dan od 8. ure zjutraj do 7. ure zvečer. Ob delavnikih do polu 12. ure samo za dame. Ker je kopelj zlasti letos potrebna in zdravniško priporočena zlasti proti nalezljivim boleznim, zato se toplo priporoča slav. občinstvu, da pridno poseča zdravo kopelj v „Koleziji“. Na razpolago je slav. občinstvu lep senčnat park. Najemnik kopališča bo postregel z mrzlimi jedili ter zavajčenim pristnim Bizeljcem iz lastnega vinograda. Dobiti bo vsak dan vsake dvojno marčno pivo. — Se najvljudneje priporoča

943

Tomo Korbar, najemnik kopališča.

Kneza Auersperga adioaktivno kopališče

Toplice na Kranjskem

Postaja dolenske železnice Straža-Toplice. Akratov vrelce 98° C, ki daje nad 30.000 hl radioaktivne vode na dan. Velika kopališča, posebne in močvirne kopeli. Elektroterapija, masaža, s komfortom opremljene sobe, izvrstne restavracije. — Indikacije: revmatizem, protin, nevralgija (ishias), nevrastenija, histeria, ženske bolezni itd. Prospekte daje kopališko ravnateljstvo. 934 8

Sezona od 1. maja do 1. oktobra.

Naznanilo preselitve!

Dovoljujem si Vas s tem vljudno obvestiti, da se začetkom meseca maja preselim s svojo

špecerijsko trgovino

na Dunajsko cesto št. 20, v isto hišo, kjer se že nahaja moja pražarna in špecijalna trgovina za kavo (poleg „Kmečke posojilnice“, nasproti postaji cestne železnice). Priporočam se cenjeni nadaljnji naklonjenosti

z odličnim spoštovanjem

Karol Planinšek

941 3

Naloge francoskih katoličanov po vojski.

V pariški »Revue pratique d'Apologétique« opisuje Maurice Baussard položaj, v katerega so zašli francoski katoličani in govori o nalogah, katerim bodo morali po vojni posvetiti vse svoje moči.

Najprvo ugotavlja: Cvet katoliške mladine francoske, v katero so stavili tako velike upe, je decimiran. Voditelji kakor Charles Pégny, Ernest Psichari, Josue Oelé-Laprune, abbé Marraud, jezuit Gilbert de Gironde in še več drugih je padlo.

Izredno veliko je tudi število padlih častnikov in ravno v njihovih vrstah so se nahajali možje, ki so ostali zvesti stari veri in tradicijam. Pisatelj si ne prikriva in navaja značilne dokaze, da antiklerikalizem še zdavnaj ni pobit in »dobro je s tem računati, kajti če bi ravnali drugače, bi si delali iluzije, ki morejo več škodovati nego koristiti, kakor je to storilo naše časopisje, ki je na predvečer padca Antwerpna pisalo, da se ta trdnjava ne da vzeti in to dela še danes, ko od časa do časa piše, da bosta Italija in Rumunija ravnokar posegli v boj. Govoriti o takojšnjem in splošnem prerobenju naše dežele, bi ne bilo nič drugega, kakor od Boga zahtevati nov čudež.«

Baussard svari svoje rojake, naj nikar ne upajo preveč od vojnih izpreobrnjenj, kajti velik del teh izpreobrnjenec bo v prejšnjem miljeju postal prav lahko prav tak kakor prej. Končno poudarja, da je stališče vlade še vedno isto, kakor ga imajo tisti, ki vso krivdo te grozne vojske valijo na nemškega cesarja. Antiklerikalizem te vlade se ni prav nič omilil. Dovolila je katoličanom le to, kar je trenotek nujno ukazoval; toda medtem, ko je belgijska vlada vzela voditelje opozicije v svoje vrste, može iz one opozicije, ki je prej vlado tako pobijala, kakor bi tega francoska opozicija ne bi nikdar storila, — se je pa francoska vlada branila sprejeti vsaj enega, pa naj bi bil še tako zmožen ...

Tako zaničevanje in sovraštvo, ki divja v tako resnem času, je treba bolj upoštevati kakor pa kak posamezen slučaj sektirarstva (razlike v nazorih) in vse to nam daje slutnjo, kako se bodo ozirali na nas, če se našim vojakom ne bo več treba bojevati proti tujcu.«

»Tukaj je neobhodno potrebna organizacija«, pravilno pravi Baussard, »ne da postane sedanji rod, ampak prihodnji katoliški rod gospodar v deželi.«

Pisatelj poziva svoje rojake, da po vzoru katoličanov drugih dežel, vneto skrbijo za dobro časopisje in v politiki bolj poudarjajo tisto, kar jih družijo, ne pa tistega, kar jih loči.

Priobčili smo ta glas francoskega katolika, da tudi naše slovenske katoliške kroge povabimo k razmišljanju, kaj neki nam je odkrila vojska v verskem in političnem oziru. Tudi mi imamo vzrokov dovolj za premišljevanje, kajti po vojski pride veliki dan — velikega dela.

Ranjene oči v vojski.

Dvorni svetnik prof. dr. E. Gross je predaval o ranjenih v oči v vojski. Med drugim je dejal: Število ranjencev v oči v vojski je v zadnjem desetletju stalno naraščalo. V ameriški vojski za svobodo je tvorilo ranjenj v oči 3% vseh poškodb, v nemško-francoski vojski 1. 1870. le 1%, v rusko-japonski vojski 2%, v balkanski vojski pa še več. V sedanji svetovni vojski opazujemo nadaljno naraščanje. Samo v budimpeštanski univerzni javni kliniki št. 1. je bilo v prvi polovici sedanje vojske 500 v oči ranjenih; od teh ranjenih vojakov jih je oslepel 6% na obe očesi, 60% pa na eno oko. To je posledica modernega bojevanja. Oči rani in poškoduje večidel strel. Strel od strani v oko je navadno smrten. Čelnega strela je navadno žrtev eno oko ali včasih tudi obe očesi. Če je ranjeno eno oko in se vname, je nevarnost še za drugo oko, zato mora biti neozdravljivo oslepel oko zaradi zdravega očesa odstranjeno. Da se take operacije naši vojaki nikdar ne branijo, priča o njih zdravem razumu in junaštvu. Svoičas se je skrbelo za oslepele ljudi s tem, da so države zanje gradile azile. Ali oslepel ljudje se morajo vrniti življenju in delu. In to je povsem mogoče, saj so bili: Fawcett, poštni minister v Gladstonovem kabinetu, Milton, pesnik »Izgubljenega raja«, Avgustin Thierry, zgodovinar, Souderson, profesor matematike, Rodenbach, član belgijskega parlamenta — sami slepci.

Premišljevanja o božjem Srcu Jezusovem.

Spisal P. Marijofil Holeček, frančiškan. Cena K 1.20 za broširan, K 2.— za vezan izvod je skrajno nizka.

Ta premišljevanja so času primerna, pa za vse čase namenjena. Potreba po takih premišljevanjih je bila vedno večja, posebno odkar se z vso vnamo goji in širi češčenje presvetega Srca. Po teh premišljevanjih bomo natančneje spoznali skrivnosti in milosti, ki jih hrani Zveličarjevo Srce za nas, in s katerimi nas želi obogatiti. Knjiga bo njim, ki jo bodo, rabili v tolažbo in naj donese mir vsaki slovenski hiši in sleherni družini.

Lavretanske litanije.

Matere Božje za mešani zbor, oziroma eno- dvo- ali triglasni zbor, zložil Franc Ferjančič. Cena 30 vin.

Te litanije, ki so ravnokar izšle, bodo dobro došle našim pevskim zborom. Z njimi pa ne bo vstreženo samo pevovodjem in pevcem, temveč tudi občinstvu, ker se bodo litanije po svojem ustroju in značaju povsod hitro udomačile. Meseca majnika in za vse Marijine praznike bodo prav dobro došle.

Kraljici nebes in zemlje.

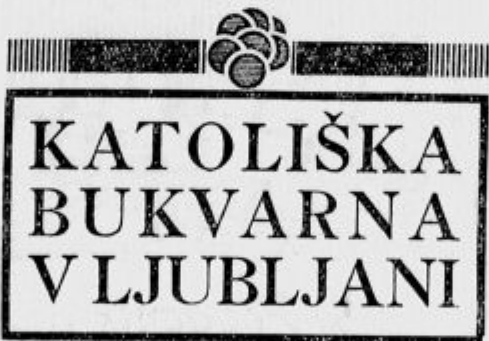
Zbirka Marijinih pesmi za mešani zbor, samospeve in orgle. — Uglasbil Karlo Adamič. Cena partituri K 1.80, glasovi po 40 vinarjev.

Te skladbe so globoko zamišljene in uprav mojsterski izpeljane in pričajo o temeljitem znanju teorije, harmonije in kontrapunkta. Melodija teh skladb je posebno izrazita, zmerno moderna, pa vendar močnem naših zborov na deželi umerjena.

Zemljevid Evrope.

Merilo 1:4.000.000. Cena K 2.40, nalepljen na platno s palicami K 6.50, nalepljen na platno in zložljiv v žepno obliko K 6.—.

Ta zemljevid v slovenskem jeziku presega po svoji veliki natančnosti, razvrstitvi in preglednosti vse druge zemljevide. Velikost znaša 1 m 15 cm x 86 cm.

Zbirka slovenskih povesti.

Urejuje profesor J. Grafenauer. Cena za sešitek 60 vinarjev. Sešitek 1/4 vezan v eno knjigo K 3.50.

Ta zbirka nudi najlepše pripovedne bisere slovenskega slovstva, katere je treba na vsak način ohraniti našemu ljudstvu. Dosedaj so izšli:

1. zvezek: Josip Ogrinec, Vojnimir ali poganstvo in krst. — Strneno polje.
2. zvezek: Franc Erjavec, Hudo brezdnó ali Gozdarjev rejenc. — Ni vse zlato, kar se sveti. — Izgubljen mož. — Ena noč na Kumu. — Mravlja.
3. zvezek: Vesele povesti, Jaklič, Za možem. — V pustiv je šla. Jurčič, Pravda med bratom.
4. zvezek: Ksaver Meško, Povesti in slike: Štiri smrti. — Pot čez travnik. — Požigalec.

Varčna kuharica.

Zbirka navodil za pripravo okusnih in tečnih jedil s skromnimi sredstvi. Za slabe in dobre čase sestavila v vojnem letu 1915. M. R. Založila Katoliška Bukvarna. Cena K 1.20, v platno vezana K 1.80, po pošti 20 vinarjev več.

Knjiga ne bo služila samo ob času draginje, temveč bo tudi ob dobrih časih pot do blagostanja. Njene posebne vrline so označene v predgovoru, katerega naj pazno prečita vsaka gospodinja. Knjiga se ogiblje potrate in vpošteva povsod varčnost ter uči, kako si pomagata gospodinja s sredstvi, katera so vedno in povsod dobiti. Vsa navodila so večkrat preizkušena in so se sprejela samo jedila, ki se tudi glede okusa lahko postavijo na vsako imenitno mizo. — Zelo pregledno kazalo ob koncu knjige ti tudi pomaga takoj rešiti vprašanje kaj boš danes ali jutri kuhala. S to knjigo v roki boš znala postaviti na mizo tudi eno in isto živilo v najrazličnejših oblikah in si boš znala vedno pomagati z malimi sredstvi, da ne prideš nikdar v zadrego. Knjiga bo mnogo pripomogla k blagostanju slovenskega naroda. Cena knjigi, ki obsega 224 strani, je skrajno nizka.

Rogaške mineralne vode

Templjev - Styria - Donatijev vrelec

Čista naravna pijačev. 842

Izvrstna zdravilna voda proti:

želodčnim in črevesnim bolečinam (griza, disenterija, tifus) **Zdravniško priporočeno!**

zaprtju vode,

Priznani sladkorni boleznim **in proti jetrnim boleznim.** **zdravilni uspehi!**

Zaloga: Mihael Kastner & A. Šarabon, Ljubljana.

G iz najboljših rastlin pripravljen čaj, ki ga z uspehom uporabljajo **ANG** kot domače sredstvo zoper živčne bolezni **L** Ta čaj pomiri živce, lajša bolečine, odstranja krče, tvori kri, podeljuje sladko spanje, pospešuje telesno moč in prebavo. Ganglional-čaj ne vsebuje nikakih omamljivih snovi. **I** Edino pristen se dobi pri c. kr. dvor. in nadvojvod. komornem založniku **O** **JULIJ BITTNER** Reichenauf, N. A. **N** Cena skatljici z vpor. navodilom K 3.—. Kjer ga ne dobite v lekarni, naročite ga proti vposlatvi K 3.— franko po pošti, po povzetju 35 vin. več!

Zaloga v Ljubljani: A. Šarabon in Mihael Kastner.

Za pohištvene mizarje!

Moj novo izdani ilustr. cenik letnika 1915 se pošlje na zahtevo mizarjem in p. n. starim odjemalcem ter je zanimiv za vsakogar in dober pripomoček pri sestavi proračunov.

Adolf Schön, velika zaloga vseh v mizarstvo stroko spadajočih potrebščin **Praga, trg sv. Vavrlava 53.**

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in stikhanje na steklo

Augusta Agnola

Ljubljana

Dunajska cesta števil. 13 pri „Figovcu“

se priporoča slav. cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za solidno izvršitev vsakovrstnega umetnega steklarstva in stikhanja na steklo, za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portaino steklarstvo. — Zaloga steklenega in porcelanega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov za podobe itd. — Narisi in proračuni na zahtevo zastoni. — Spričevala mnogo dovršenih del na razpolago. 74

Naprodaj je na Gorenjskem pri drž. cesti in blizu železniške postaje in velikih tovarn, prostorna, enonadstropna

hiša s staro vpeljano trgovino, gostilno, žganjarijo in trafikó pod jako ugodnimi pogoji.

Cena po dogovoru, naslov pri upravnistvu „Slovenca“ pod števil. 813. (Znamka za odgovor!)

Kupujte srečke za loterijo - „Slovenske straže“!

Brzjavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr. priv.

Telefon št. 41.

Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic, **Vogel Marijin trg — So. Petra cesta.** Delniški kapital in rezerve 65.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje.

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izplačevanje kuponov in izrebanih vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodernejša varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjižice dne 28. februarja 1915 80.859.278 K, 31. decembra 1912 na knjižice in tekoči račun K 236.633.922.—.

Odklikovan na razstavi v Radolici leta 1904 s častno diplomom in svetinjo I. vrste.

BRINJEVEC

najfinejša vrsta, posebno priporočljiva proti kužnim boleznim, se dobi pri Gabrielu Erzen, Zapuže pošta Begunje pri Lescah, Kranjsko.

Za pristnost se jamči. Cene zmerne. 5167

KRAPINA-TOPLICE

(Hrvatsko) lečijo trganje, revmatizem, ischias.

Pojasnila in prospekte brezplačno pri ravateljstvu. 723 (20)

MARIJA SATTNER

Ljubljana, Dunajska cesta 17, II. stop., II. nadstr. (Medljatova hisa).

se priporoča prečistiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, pristopno in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezenju. — Izdeluje tudi

bandera in baldahine

ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. — Vporablja samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. — Prenovljenje starih paramentov tudi radovoljno prevzame.

13

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.

Mizarstvo.

Popolna spalna oprava za 2 osebi zgotovljena iz tu- ali inozemskega oreha ali hrasta z marmorjem in ogledalom

Zaloga otroških vozičkov.

Cene konkurenčne.

Blago solidno.

350 K

J. Pogačnik

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13-18.

Štambilije

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.

Anton Černe graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev

Ljubljana, Selenburgova ul. št. 1.

Ceniki franko. 553 Ceniki franko.

Hrastova drva

1 m dolga, kupim vsako množino, postavljena na vagon železniške postaje. — Ponudbe na: Jos. Samsa, Ilir. Bistrica. 889

Neznosne nadloge uši — rešijo vojaka zanesljivo in trajno

Sadnikarjeve vrečice

katero imajo 10 prednosti:

1. Niso nosilec škodljivca.
 2. Učinkujejo zanesljivo.
 3. So brez duha.
 4. So snažne.
 5. So priročne.
 6. So na leta trpežne.
 7. Ne skvari jih mokrota.
 8. So poceni.
 9. Zabranijo novonalezbe.
 10. Pošiljajo se v pismih.
- Sedanja veda dolži edino uši kot prenašalce pege-stega legarja. Kdor se ubrani uši, je varen pred to kugo. — Vrečice prodaja: Cvančara, drogerija, Ljubljana; J. R. Hočovar, lekarna, Vrhnika; J. Koschier („Priorlu“) Kamnik. 924

Naznanilo: Vse blago se po starih nizkih cenah prodaja.

Lepa birmanska darila.

Največja bogata zaloga ur, verižic, vojnih obeskov, uhanov, zapestnic; največja izbira briljantov.

Priporoča in vabi za obilni obisk

F. Čuden, Ljubljana

delničar švicarskih tovarn „Union“ ur.

Naročite novi vojni spominski cenik s koledarjem tudi po pošti zastonj!

ANTON BOČ

barvarija in kemična pralnica
Ljubljana, Selenburgova ul. 6

Dela se izvršujejo tudi na Glincah št. 46. Nizke cene! Točna in solidna postrežba! Obstoje tvrde že čez 50 let.

Toni Jager

Ljubljana,
Židovska ulica št. 5.

Predtiskarja najnovjših vzorcev za vezene obleke in bluze.

Ustanovljeno v letu 1842.

Brata Eberl

Trgovina oljnatih barv, laka in firneža

Crkoslikarja

Slikarja, pohištvena in stavbena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeva cesta

Nasproti hotela Union
Telefon 154. Telefon 154.

Jantarjevi laki in laščilo za sobna tla. Marx-emajl za pode, zid, železo in drugo.

Firnež iz pristnega lanenega olja.

Olje za stroje, prašno olje, karbolinej, čopiče za vsako obrt. — Vse potrebščine za umetnike, slikarje i. t. d.

Oljnatih barve, najboljše vrste fačadne barve, vremensko neizpremenljive (Kronsteinerja) barve, in raznovrstne vzorce za

Lake angleške za kočije, lake za pohištvo in druge predmete

Predmete in potrebščine za žgalno in briljantno slikanje.

sobne slikarje. 1132

Delavnica za črkoslikarska, likarska in pleskarska dela
Igriška ulica 6, Gradišče.